

Ekumenska zbirka Srečanja
61

**»ENO TELO JE IN EN DUH,
KAKOR STE BILI POKLICANI
V ENEM UPANJU
SVOJE POKLICANOSTI«
(Ef 4,4)**

TEDEN MOLITVE ZA EDINOST KRISTJANOV 2026

LJUBLJANA
2026

Ekumenska zbirka Srečanja
61

**»ENO TELO JE IN EN DUH,
KAKOR STE BILI POKLICANI
V ENEM UPANJU
SVOJE POKLICANOSTI«**
(Ef 4,4)

TEDEN MOLITVE ZA EDINOST KRISTJANOV 2026

LJUBLJANA
2026

KAZALO

Uvodne misli	3
Priprava tedna molitve za edinost 2026	4
Svetopisemski odlomek, ki je izhodišče molitev in razmišljanj	5
Predstavitev glavne misli tedna molitve 2026	6
Prvi dan (nedelja, 18. januarja): Naša poklicanost	11
Drugi dan (ponedeljek, 19. januarja): Prenašajte drug drugega v ljubezni	14
Tretji dan (torek, 20. januarja): Vez miru	17
Četrty dan (sreda, 21. januarja): Poklicani v enem upanju	20
Peti dan (četrtek, 22. januarja): Ena vera, en krst	23
Šesti dan (petek, 23. januarja): En Gospod in Oče vseh	26
Sedmi dan (sobota, 24. januarja): Božji dar krsta	29
Osmi dan (nedelja, 25. januarja): Rasti h Kristusu	32
Ekumensko besedno bogoslužje	35
Luč od Luči za Luč	35
Dodatek	45
Teološki pogled na Armensko apostolsko cerkev	45
Ekumenski položaj v Armeniji v zadnjih 30 letih	48

Knjžico je po skupni predlogi *Dikasterija za edinost kristjanov* in *Svetovnega sveta Cerква* pripravila in tisk oskrbela Komisija za ekumenizem in medverski dialog pri Slovenski škofovski konferenci, Ljubljana, Poljanska 4. Izvirno gradivo v več jezikih je dostopno na naslednjih internetnih straneh:

<http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/en/settimana-di-preghiera-per-l-unita.html>

<http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/it/settimana-di-preghiera-per-l-unita.html>

<http://www.christianunity.va/content/unitacristiani/fr/settimana-di-preghiera-per-l-unita.html>

Svetopisemsko besedilo je vzeto iz Slovenskega standardnega prevoda Svetega pisma (SSP).

Copyright © 1996, 1997 Društvo Svetopisemska družba Slovenije, z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Odgovarja: škof dr. Peter Štumpf, predsednik Komisije za ekumenizem in medverski dialog.

Tehnična obdelava in tisk: Salve d.o.o. Ljubljana, Rakovniška 6, 1000 Ljubljana.

UVODNE MISLI

Naša misel in molitev za edinost kristjanov letos potujeta v deželo pod Kavkazom, v Armenijo, in h kristjanom, ki tam živijo. Številni romarji obiskujejo to čudovito deželo, ki je posejana z neštetimi starimi samostani in cerkvami z značilno stožčasto streho. Ponaša se s častjo prve krščanske države. Že leta 301 je sprejela krščanstvo kot državno vero.

Armenska apostolska Cerkev že dolga stoletja oblikuje duhovno in zgodovinsko podobo armenskega ljudstva, nudi duhovno vodstvo in skrbno ohranjanje armenska izročila, lasten jezik in vrednote, še posebej v obdobjih narodnih nesreč in tuje nadvlade. Šteje vsega ok. 9 do 10 milijonov vernikov. Od tega jih prav zaradi burne zgodovine kar dve tretjini živi zunaj države.

Letošnje geslo je povzetek Pavlovega nauka o edinosti. Njegova izvirna misel je bila, da je skupnost vernikov »eno telo in en Duh«. Dele telesa povezuje med seboj eno upanje. Verniki smo »poklicani v enem upanju« ali »k enemu upanju« (ekumenska izdaja SP). Ta misel nas povezuje z geslom minulega jubilejnega leta (*Romarji upanja*). Predmet upanja je naše zveličanje in večno življenje s Kristusom. Ta cilj – nebesa – je isti in skupen za vse kristjane in končno za vse ljudi, in je zato močna vez med nami ter nas nagiba k sodelovanju.

Armence so navadno označevali za monofizite. Danes jih moremo povsem izvzeti od te zmote, saj so razlike samo v nekaterih izrazih, v priznavanju Jezusa Kristusa kot Boga in človeka pa izpovedujejo pravo in neokrnjeno vero.

dr. Bogdan Dolenc,
član Komisije za ekumenizem in medverski dialog

PRIPRAVA TEDNA MOLITVE ZA EDINOST 2026

Navada je, da na severni polobli obhajamo teden molitve v dneh med 18. in 25. januarjem. Ta dva datuma je leta 1908 predlagal Paul Wattson, ameriški anglikanec, ki je 1909 prestopil v katoliško Cerkev. Datuma zaobjemata teden med tedanjima praznikoma sv. Petra in sv. Pavla in imata zato simbolični pomen: po rimskem koledarju so v tistem času 18. januarja praznovali Sedež apostola Petra, 25. januarja pa je praznik Spreobrnitve apostola Pavla.

Gradivo za teden molitve že dolga leta skupaj pripravljata vatikanski *Dikasterij za edinost* in komisija *Vera in cerkvena ureditev (Faith and Order)* pri *Svetovnem (Ekumenskem) svetu Cerква (ESC)*, ki ima sedež v Ženevi. Namenjeno je za obhajanje tedna molitve kot tudi za druge priložnosti čez leto, ko naj bi bilo v pomoč in spodbudo za zasebno ali skupno molitev ob drugih ekumenskih srečanjih. Pri njih naj bi izražali tisto stopnjo občestva, ki je že dosežena in molili za polno edinost, ki jo hoče Kristus. Na južni polobli obhajajo teden molitve v bližini binkoštnega praznika, ki je prav tako pomenljiv simbolični dan za edinost Cerkve.

Gradivo, ki je pripravljeno na svetovni ravni, je v tej knjižici prilagojeno za rabo v Sloveniji. Za to pri nas poskrbi Komisija za ekumenizem in medverski dialog (KEMD - prejšnje ime: *Slovenski ekumenski svet*) pri Slovenski škofovski konferenci v sodelovanju s predstavniki drugih Cerkva. Samostojna razmišljanja po evangeliju sestavlja član omenjene komisije dr. Bogdan Dolenc. Zaželeno je, da vse Cerkve in skupnosti vključijo to gradivo v svoja bogoslužja. Kjer pripravijo skupno opravilo, jim bo lahko v pomoč vzorec ekumenskega besednega bogoslužja na koncu knjižice.

Gradivo je uporabno tudi za biblične skupine. Študij in pogovor naj se zaokrožita s skupnimi prošnjami. Berila, razmišljanja in prošnje so lahko pripomoček za osebno molitev, ki naj jo spremlja zavest, da smo povezani v občestvo z vsemi, ki po svetu molijo za večjo vidno edinost kristjanov. Za vsak dan je izbrano posebno berilo, psalm in evangelij.

Prvi osnutek besedila je sestavila ekumenska skupina armenskih kristjanov. Služil je za osnovo delu mednarodnega odbora, ki je dal besedilu dokončno obliko. Delo je potekalo na matičnem sedežu »svetega Ečmiadzina«

(»Mother See of Holy Etchmiadzin«), kjer je člani v avdienco sprejel armenski katolikos (patriarh) Karekin II.

SVETOPISEMSKI ODLOMEK, KI JE IZHODIŠČE MOLITEV IN RAZMIŠLJANJ

(Ef 4,1-13)

Opomin k edinosti

Zato vas jaz, jetnik v Gospodu, opominjam, da živite vredno klica, s katerim ste bili poklicani, v vsej ponižnosti, krotkosti in potrpežljivosti. V ljubezni prenašajte drug drugega. Prizadevajte si, da ohranite edinost Duha z vezjo miru: eno telo in en Duh, kakor ste tudi bili poklicani v enem upanju svoje poklicanosti. En Gospod, ena vera, en krst: en Bog in Oče vseh, nad vsemi in po vseh in v vseh. Vsakomur izmed nas pa je bila dana milost po meri Kristusovega daru. Zato je rečeno: *Povzpel se je na višavo, ujetel peljal ujetnike, dal je darove ljudem*. Kaj pa pomeni beseda *Povzpel se je*, če ne to, da se je prej spustil v spodnje kraje zemlje? On, ki se je spustil, je isti, ki se je vzdignil čez vsa nebesa, da bi napolnil vse. In on je dal, da so nekateri apostoli, drugi preroki, spet drugi evangelisti, spet drugi pastirji in učitelji, da se sveti usposobijo za delo služenja, za izgrajevanje Kristusovega telesa, dokler vsi ne pridemo do edinosti vere in do spoznanja Božjega Sina, do popolnega človeka, do mere doraščlosti Kristusove polnosti.

PREDSTAVITEV GLAVNE MISLI TEDNA MOLITVE 2026

**»Eno telo je in en Duh, kakor ste bili poklicani
v enem upanju svoje poklicanosti« (Ef 4,4)**

Molitve in razmišljanja so letos pripravili verniki Armenske apostolske Cerkve skupaj z brati in sestrami Armenske katoliške in Evangeličanske Cerkve. Ta besedila so oblikovali, napisali in o njih razpravljali na zgodovinskem, duhovnem in upravnem sedežu omenjene Cerkve, to je na »matičnem sedežu« svetega Ečmiadzina v Armeniji. Delo je potekalo v navdihujočih dneh blagoslova svetega olja (*myron*) in ponovne posvetitve matične katedrale 28. in 29. septembra 2024, po obsežni, deset let trajajoči prenovi. Ta spominska slovesnost je bila za armensko ljudstvo in člane delovne skupine edinstvena priložnost za razmislek in praznovanje skupne krščanske vere, ki je še danes živa in rodovitna v naših Cerkvah. Besedila črpajo iz stoletnih tradicij molitev in prošenj, ki jih uporablja armensko ljudstvo, skupaj s himnami, ki so nastajale v starodavnih samostanih in cerkvah v Armeniji. Nekatere od njih segajo nazaj vse do četrtega stoletja. Teden molitve za edinstvo 2026 nas vabi, da se opiramo na to skupno krščansko dediščino in se poglobimo v naše občestvo v Kristusu, ki združuje kristjane po vsem svetu.

Edinstvo je Božje naročilo, ki ni zgolj ideal, ampak bistveno spada k naši krščanski istovetnosti. Predstavlja bistvo poklicanosti Cerkve, saj je klic k temu, da bi odražali skladno edinstvo našega življenja v Kristusu ob hkratni raznolikosti. Ta Božja edinstvo je osrednjega pomena za naše poslanstvo. Podpira jo globoka ljubezen do Jezusa Kristusa, ki je postavil pred nas en sam cilj in namen. Apostol Pavel v pismu Efežanom piše, da je »eno telo in en Duh, kakor ste bili poklicani v enem upanju svojega poklica« (4,4). Ta svetopisemska vrstica, ki je izbrana za to leto, povzema teološko globino krščanske edinosti.

Božji klic k edinstvu odmeva v Svetem pismu že od najzgodnejših časov. Če se ozremo k začetkom Stare zaveze, beremo, kako Abrahamova prošnja Lotu poudarja željo Boga po miru in soglasju med verniki: »Naj ne bo prepira med teboj in menoj, med tvojimi in mojimi pastirji, saj sva brata«

(1 Mz 13,8). Abrahamov klic k harmoniji in medsebojnemu spoštovanju, kljub temu, da so se njune poti zatem ločile, poudarja pomen mirnega sobivanja. To Božje navodilo se nadaljuje v 3 Mz 19,18, kjer Bog zapoveduje: »Ne maščuj se in ne bodi zamerljiv do sinov svojega ljudstva, temveč ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe; jaz sem GOSPOD.« Takšne zapovedi nas spominjajo, da sta odpuščanje in ljubezen bistvena za ohranjanje edinstva znotraj verske skupnosti.

Psalmi takole slavijo lepoto edinstva znotraj Božjega ljudstva: »Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje složno prebivajo skupaj! (Ps 133,1). Ta podoba poudarja pomen, ki ga ima edinstvo v Božjem načrtu za njegovo ljudstvo. Knjiga Pregovorov svari pred neslogo znotraj Božjega ljudstva in pravi, da Bog prezira tiste, ki sejejo prepir med brati in sestrami (Prg 6,19). Uči tudi, da sta potrpežljivost in odpuščanje bistvena za ohranjanje harmonije (Prg 19,11).

V Novi zavezi Jezus Kristus povzdigne pojem edinstva v duhovno razsežnost, ki odraža globok odnos med njim in Očetom. Edinstvo med njegovimi sledilci ni zgolj odsotnost konfliktov, temveč globoka, duhovna vez, ki odraža edinstvo Svete Trojice. Jezusova molitev v Janezovem evangeliju (17,21) vabi vernike, naj bodo eno, kakor sta On in Oče eno. Naša edinstvo je utemeljena v našem odnosu s Kristusom in skupnem poslanstvu oznanjevanja vesele novice. Temeljna Jezusova zapoved, naj ljubimo drug drugega, kakor je On ljubil nas (Jn 13,34–35), potrjuje resnico, da je ta ljubezen bistvo naše edinstva. Ta darovanjska in nesebična ljubezen je vez našega občestva in glavno pričevanje za to, da smo njegovi učenci. Jezusova prošnja, da naj bi naša edinstvo pričala svetu (Jn 17,23), je potrditev njegovega Božjega poslanstva.

Ta tema najde svoj odmev tudi v naukih apostolov. Pavlova pisma poudarjajo pomen edinstva znotraj Cerkve in nas spodbujajo, naj živimo vredno svojega poklica s ponižnostjo, krotkostjo, potrpežljivostjo in ljubeznijo (Ef 4,1–3). Pavlova vizija edinstva (Rim 12,6) kaže na raznolikost darov, ki gradijo Kristusovo telo. Njegova prošnja za harmonične odnose (2 Kor 13,11 in Flp 2,1-2) vabi vernike, naj bodo ene misli in enega duha v svoji predanosti Kristusu. S tem podkrepi Božje naročilo glede edinstva in hkrati priznava našo raznolikost.

Pismo Efežanom (4,4) povzema Pavlov nauk o edinosti in poudarja, da Kristusovi sledilci predstavljajo »eno telo in enega Duha«, in da so združeni v enem samem upanju. Ta prisposodba označuje Cerkev kot enotno stvarnost (entiteto), ki presega okvire geografije, narodnosti, etnične pripadnosti in tradicije. Pavel uporablja metaforo Cerkve kot Kristusovega telesa, da opiše njeno edinost ob hkratni raznolikosti njenih udov. Korinčanom piše: »Kakor je namreč telo eno in ima veliko delov, vsi telesni deli pa so eno telo, čeprav jih je veliko, tako je tudi Kristus« (1 Kor 12,12). V pismu Kološanom podrobneje opisuje Kristusovo vlogo kot glave enotnega telesa z različnimi deli in pravi: »On je glava telesa, to je Cerkve« (Kol 1,18). Tako Cerkev, čeprav je sestavljena iz mnogih delov, deluje kot povezana celota. Vsak član ima edinstveno vlogo in prispeva k celotnemu življenju in poslanstvu Cerkve. Zavedanje, da smo del enega vesoljnega telesa v Kristusu, spodbuja globalno sodelovanje pri širjenju njegovega evangelija in služenju človeštvu. S tem se pozornost preusmeri od notranjih delitev na kolektivno poslanstvo. Ni mogoče omejevati Gospodovega osrednjega naročila, naj gremo po svetu in naredimo vse narode za njegove učence (Mt 28,19), na skupnost, ki jo opredeljujejo etnične, geografske ali družbeno-ekonomske meje. To bi tej skupnosti odvzelo enega od bistvenih temeljev Cerkve, ki jih je postavil Gospod – namreč, edinost njegovih sledilcev po vsem svetu.

Pojem »enega telesa« v Pismu Efežanom (4,4) prav tako izraža naravo Cerkve. Krščanstvo presega kulturne in nacionalne meje ter združuje vernike po vsem svetu v veri in upanju. To občestvo, ki je omenjeno v Knjigi razodetja (7,9), v katerem je zastopana vsaka kultura, pleme, ljudstvo in jezik, daje moč in spodbudo vernikom ter potrjuje njihovo povezanost znotraj Kristusovega telesa.

Ko Pavel poudarja pomen krščanske edinosti in omenja »enega Duha«, pri tem misli na Svetega Duha, ki ohranja to občestvo in daje Cerkvi moč, da izpolnjuje svoje poslanstvo. Sveti Duh je vir duhovnega življenja in vodstva med verniki. Omogoča, da so različni člani Cerkve zedinjeni v veri in namenu. Duh spodbuja globoko, duhovno povezavo med verniki, presega razlike in ustvarja vez, ki odraža edinost Svete Trojice. Ta skupna duhovna vez je osnova za spravo, vodi vernike po vsem svetu in jih opremlja za učinkovito pričevanje in služenje. To globalno vodstvo pomaga uskladiti različne izraze vere s temeljnim poslanstvom Cerkve.

Nauk o edinosti Cerkve apostol še dodatno razširi v Pismu Efežanom (4,4), ko navaja, da so vsi kristjani poklicani v »enem upanju« odrešenja in večnega življenja. To »eno upanje« pomeni, da si vsi verniki prizadevajo za isti cilj – za večno življenje s Kristusom. To je končni cilj in nagib za krščansko življenje, ki vsem vernikom daje skupno vizijo in namen ter jih združuje na njihovi poti vere in v vsakdanjem življenju. Ta skupna vizija premosti konfesionalne in kulturne razlike ter spodbuja kristjane k sodelovanju na vse možne načine. Če si kot kristjani postavimo »skupno upanje« za cilj našega poklica, to opredeljuje naše članstvo v Cerkvi v smislu svetovnega občestva v upanju na odrešenje in večno življenje.

V svetu, kjer so navzoče različne in pogosto med seboj razdeljene tradicije in izrazi krščanske vere, nas Pismo Efežanom (4,4) spominja, da so vsi verniki del »enega telesa« Kristusovega. Ta edinstvo ni poenotenost, temveč skupna zavezanost temeljnim resnicam krščanske vere. Služi kot močno pričevanje o preobrazbeni moči Svetega Duha, ko se kristjani različnih konfesionalnih ozadij sestanejo in imajo pred seboj skupen cilj in skupno vizijo.

Armenska apostolska Cerkev nam s svojimi praksami in nauki ponuja poglobljen razmislek o bistvu edinosti znotraj vesoljnega Kristusovega telesa, ne le kot zamisel (koncept), ampak kot živo in delujočo resničnost. V veroizpovedi verniki izpovedujejo svojo vero v »eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev« in s tem priznavajo, da ima edinstvo osrednjo vlogo v njihovem duhovnem življenju. Ta zavezanost edinosti najde svoj polni izraz v evharističnih slavjih Cerkve. V njih molitve občestva niso namenjene le kristjanom po vsem svetu in njihovim duhovnim voditeljem, temveč so to hkrati molitve za edinstvo same Cerkve. Vsako nedeljo se pri liturgiji verniki objemajo in pojejo »Cerkev je postala eno«, kar je oprijemljiv izraz njihove skupne vere in namena. Bogata in z mučeniškimi smrtmi zaznamovana zgodovina armenske Cerkve in njenih voditeljev zgovorno pričuje o njihovih neomajnih prizadevanjih in vztrajnosti pri ohranjanju krščanske vere v armenski deželi in okoliški regiji. Edinstvo znotraj Cerkve pomeni več kot le oklepanje skupnega nauka. Edinstvo je živeta in življenjska izkušnja, ki pogloblja njihovo duhovno istovetnost in krepi njihovo kolektivno pričevanje. Ko Armenska apostolska Cerkev sprejema in živi to edinstvo, spoštuje svoja sveta izročila in hkrati pomembno prispeva k širši edinosti

Kristusove vesoljne Cerkve. To razmišljanje nas vabi, da prepoznamo in cenimo preoblikujočo moč edinosti tako znotraj naših lastnih verskih skupnosti kot v širši Cerkvi.

Ko si prizadevamo za edinost, naša duhovna zrelost zahteva, da iščemo pravilnost nauka, hkrati pa z enako vnemo sprejemamo medsebojne razlike. Naša moč je v tem, da z edinstvo oznanjamo Kristusa in da smo živ dokaz njegove ljubezni in milosti v svetu. Ko živimo ta Božji klic, izpolnjujemo svoje poslanstvo in dajemo čast Kristusu. S tem hkrati širimo njegovo kraljestvo na zemlji.

Sprejmimo ta Božji klic k edinosti, ne kot abstrakten ideal, temveč kot življenjski izraz naše vere. V svetu, kjer je Kristusovo telo ranjeno zaradi delitev znotraj sebe ter med tradicijami in veroizpovedmi, je apostolov poziv k edinosti naslovljen na vsakega od nas, tako na ločene cerkvene skupnosti kot na posameznike znotraj njih. Z življenjem v edinosti ne le pričamo o ljubezni in moči našega Gospoda Jezusa Kristusa, ampak hkrati utelešamo bistvo njegovih naukov. Ko se medsebojno podpiramo in uresničujemo raznolike darove in talente, razodevajmo Kristusovo srce in pospešujemo njegovo delo na zemlji.

Prvi dan (nedelja, 18. januarja):

NAŠA POKLICANOST

*Jaz, jetnik v Gospodu, vas opominjam, da živite vredno klica,
s katerim ste bili poklicani (Ef 4,1)*

Berilo: Bog hoče, da ravnaš pravično (Mih 6,6-8).

Berilo iz Knjige preroka Miheja.

»S čim naj stopim pred GOSPODA, se priklonim Bogu višave? Naj stopim predenj z žgalnimi daritvami, z enoletnimi teleti? Mar se bo GOSPOD veselil tisočev ovnov, desetstisočev potokov olja? Naj mu svojega prvorojenca darujem zaradi svoje pregrehe, sad svojega telesa za greh svoje duše?« Oznanil ti je, o človek, kaj je dobro, kaj GOSPOD hoče od tebe: nič drugega, kakor da ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižno hodiš s svojim Bogom.

Spev z odpevom - Ps 133: Blagoslov bratske sloge

Odpev: Dobro je, če bratje prebivajo skupaj.

Glejte, kako dobro in kako prijetno je,
če bratje prebivajo skupaj!
Je kakor najboljše olje na glavi,
ki teče na brado, Aronovo brado. *Odpev.*

Je kakor rosa s Hermona,
ki pada na sionske gore.
Zakaj tam je GOSPOD zapovedal blagoslov,
življenje na veke. *Odpev.*

Aleluja. Oče, daj, da bi bili vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bo svet veroval, da si me ti poslal. Aleluja.

Evangelij: Jezus izbere dvanajstere (Mr 3,13-18).

Iz svetega evangelija po Marku.

Tisti čas je Jezus šel na goro in poklical k sebi, katere je sam hotel. In odšli so k njemu. Postavil jih je dvanajst, ki jih je imenoval tudi apostole, da bi bili z njim in bi jih pošiljal oznanjat ter bi imeli oblast izganjati demone.

Postavil jih je torej dvanajst: Simona, ki mu je dal ime Peter, Jakoba, Zebedejevega sina, in Jakobovega brata Janeza, Andreja, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Tomaža, Jakoba, Alfejevega sina, Tadeja, Simona Kananeja in Juda Iškarijota, ki ga je izdal.

NAGOVOR

Naša misel in molitev v tem tednu edinosti potujeta v daljno deželo pod Kavkazom, v Armenijo in h kristjanom, ki tam živijo. Številni romarji obiskujejo to čudovito deželo, ki je posejana z neštetimi starimi samostani in cerkvami z značilno stožčasto streho. Malokdo pa ve, da se Armenija ponaša s častjo prve krščanske države. Potem ko sta apostola Tadej in Jernej tja prinesla evangelij, je leta 301 postala prva država, ki je sprejela krščanstvo kot državno vero. Ta dogodek odlikuje Armenijo kot deželo, ki je postala krščanska veliko prej, preden je krščanstvo postala državna vera v rimskem cesarstvu.

Armenska apostolska Cerkev – to je namreč njeno uradno ime – že skoraj dvatisoč let oblikuje duhovno in zgodovinsko podobo armenskega ljudstva. Uteleša narodno trdoživost in duhovno trdnost. Poleg tega, da je nudila duhovno vodstvo, je skrbno ohranjala armenska izročila, jezik in vrednote, še posebej v obdobjih narodnih nesreč in tuje nadvlade. Njihove škofo spoznamo po črnem oblačilu s stožčastim pokrivalom.

Armenska Cerkev danes šteje vsega ok. 9 do 10 milijonov vernikov. Od tega jih kar dve tretjini živi zunaj države, zlasti na Srednjem vzhodu, v Evropi in Ameriki. Armenci imajo lasten jezik in lastno abecedo. Njihova zgodovina je zaznamovana s strašnimi preganjanji, nasilnimi preseljevanji in celo z genocidom. Na ozemlju osmanskega cesarstva so postali Cerkev mučencev. Ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja, zlasti okoli leta 1915, so doživeli rodomor (genocid) s strani turške države, ki ga Turčija še vedno ne priznava. Takrat je njihova Cerkev postala nekakšno svetišče in zavetje za vse trpeče in umirajoče, delila jim je tolažbo in ohranjala upanje na svetlejšo prihodnost. Vsako leto obhajajo spomin na ta tragični dogodek, počastijo spomin na mučence in za sedaj brez uspeha zahtevajo vsaj uradno priznanje te krivice.

Po prvi svetovni vojni je Armenija postala ena od republik Sovjetske zveze. Po njenem razpadu je leta 1991 bilo tudi konec zatiranja vere in

Armenija je postala neodvisna republika. Odtlej doživlja verski preporod, oživitev najštevilnejše Cerkve in priznanje navzočnosti drugih krščanskih Cerkva, zlasti evangeličanov in binkoštnikov.

Duhovno in upravno središče Cerkve je »sveti Ečmiadzin«, kot ga oni spoštljivo imenujejo, kjer stoji veličastna katedrala, ena najstarejših cerkva na svetu. Armenska Cerkev že dolgo sodeluje v medkrščanskem ali eku-menskem dialogu. Včasih so v njih gledali krivoverce, danes pa priznavamo, da so razlike samo v besedah, v priznavanju Jezusa Kristusa kot Boga in človeka pa izpovedujejo pravo in neokrnjeno vero.

PROŠNJE

Nebeški Oče, svoje upanje glede edinosti postavljamo v tvojo ljubezen do nas, zato te prosimo:

Naj živimo vredno klica, s katerim smo bili poklicani.

Naj ostanemo tudi po koncu svetega leta romarji upanja.

Na tvoj klic naj odgovorimo tako, da povsod delamo za spravo in širimo po svetu tvojo luč.

Naj premagujemo ovire in delamo za edinost.

Naj prispevamo k edinosti in rasti Kristusovega telesa.

Naj se kmalu uresniči sveti načrt, namreč sprava vseh kristjanov v edinosti ene same in edine Kristusove Cerkve.

Jezus, ti si Luč od Luči in si nas poklical iz teme v svojo čudovito luč. Usliši naše prošnje, ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Drugi dan (ponedeljek, 19. januarja):

PRENAŠAJTE DRUG DRUGEGA V LJUBEZNI

*V vsej ponižnosti, krotkosti, potrpežljivosti in ljubezni
prenašajte drug drugega (Ef 4,2).*

Berilo: Ravnajte dobrotno in usmiljeno vsak s svojim bratom! (Zah 7,8-10).

Berilo iz Knjige preroka Zaharija.

Zahariju se je zgodila GOSPODOVA beseda, rekoč: »Tako govori GOSPOD nad vojskami: Izrekajte pravične sodbe in ravnajte dobrotno in usmiljeno vsak s svojim bratom! Vdove in sirote, tujca in ubožca ne stiskajte in nihče naj v svojem srcu ne kani zlega zoper svojega brata! Oni pa niso hoteli poslušati, temveč so uporno obračali hrbet in si mašili ušesa, da niso slišali. Svoje srce so naredili trdo kakor diamant, da ne bi slišali za postavo in za besede, ki jih je GOSPOD nad vojskami pošiljal s svojim duhom po prejšnjih prerokih.

Spev z odpevom – Ps 25: Prošnja za odpuščanje in varstvo

Odpev: Vse GOSPODOVE steze so dobrota in zvestoba.

Svoje poti, GOSPOD, mi daj spoznati,
svojih steza me uči.

Vodi me v svoji resnici in me uči,
saj si ti Bog moje rešitve. *Odpev.*

Spomni se, GOSPOD, svojega usmiljenja,
svojih dobrot, saj so od vekomaj.

Grehov moje mladosti in mojih hudodelstev se ne spominjaj,
ti se me spominjaj po svoji zvestobi. *Odpev.*

Dober in iskren je GOSPOD,
zato poučuje grešnike na poti.

Ponižne vodi v pravici, ponižne uči svojo pot.

Vse GOSPODOVE steze so dobrota in zvestoba. *Odpev.*

**Aleluja. Živite vredno klica, s katerim ste bili poklicani, v vsej
ponižnosti, krotkosti in potrpežljivosti. Aleluja.**

Evangelij: Usmiljeni Samarijan (Lk 10,30-36).

Iz svetega evangelija po Luku.

Neki učitelj postave je vprašal Jezusa: »Kdo je moj bližnji?« Jezus je odgovoril: »Neki človek je šel iz Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnike. Ti so ga slekli, pretepli, pustili napol mrtvega in odšli. Primerilo pa se je, da se je vračal po tisti poti domov neki duhovnik; videl ga je in šel po drugi strani mimo. Podobno je tudi levit, ki je prišel na tisti kraj in ga videl, šel po drugi strani mimo. Do njega pa je prišel tudi neki Samarijan, ki je bil na potovanju. Ko ga je zagledal, se mu je zasmilil. Stopil je k njemu, zlil olja in vina na njegove rane in jih obvezal. Posadil ga je na svoje živinče, ga peljal v gostišče in poskrbel zanj. Naslednji dan je vzel dva denarija, ju dal gostilničarju in rekel: »Poskrbi zanj, in kar boš več porabil, ti bom nazaj grede povrnil.« Kaj se ti zdi, kateri od teh treh je bil bližnji tistemu, ki je padel med razbojnike?« Oni je dejal: »Tisti, ki mu je izkazal usmiljenje.« In Jezus mu je rekel: »Pojdi in ti delaj prav tako!«

NAGOVOR

Kdo je moj bližnji? Tako je učitelj postave vprašal Jezusa. Hotel je zvedeti, kako daleč naj seže njegova ljubezen. Jezus mu je za zgled dal tujca, Samarijana. Nekoga, ki ni spraševal, ali je še dolžan pomagati, ko je šlo za ranjenega tujca, ampak se je preprosto sklonil in mu pomagal. – Tudi mi včasih menimo, da naša dolžnost ljubezni sega le do sorodnikov ali do ljudi iste vere in prepričanja. Spet in spet moramo v šolo evangelija, ki nas uči drugače.

V tej priliki ne gre za zgodbo iz tedanje črne kronike, temveč za zgodbo, v kateri je zajeta vsa zgodovina človeštva. Cerkvni očetje so v samotnem popotniku prepoznali človeka, Adama. Izgnan je iz raja, ki ga v priliki označuje mesto Jeruzalem. Mora iti na pot v ta svet, katerega simbol je Jeriha. Razbojniki so človeku sovražne sile, duhovnik predstavlja starozavezno postavo, levit pa preroke. Nobeden od njiju človeka ne odreši. Šele tujcu, popotnemu Samarijanu, ki pomeni Jezusa Kristusa, se ranjenec v srce zasmili. Obveže in ozdravi mu rane greha in ga povede v gostišče – to je v svojo Cerkev. V njej bo zanj poskrbljeno tudi potem, ko on odide. Samarijan zagotovi, da se vrne – tudi Kristus se bo vrnil ob dovršitvi sveta.

Kristus sam je torej tisti, ki je postal najbolj »bližnji« človeku, ki ga nesreče, trpljenje, strasti in hudobni duh tolikokrat podrejo na tla, oropajo in pustijo napol mrtvega. Kristus je edini zdravnik vseh teh ran. On je skrivnostni Samarijan, ki v svoji ljubezni in usmiljenju do človeka ne pozna mere. Po svoji Cerkvi skrbi zanj celo po svojem odhodu. V rane naših duš vlija vino, ki je njegova sveta kri, ter olje, ki je Očetovo usmiljenje. Sedaj vemo, kdo se skriva za tem plemenitim tujcem brez imena in koga naj bi posnemali, ko nam je naročeno: »Pojdi in tudi ti tako delaj!«

Jezusov odgovor na vprašanje »Kdo je moj bližnji?«, nas usmerja onkraj naših razdeljenosti po veri, narodnosti in barvi kože. Pomaga nam prepoznati bližnjega v vsakem človeku, ki je v stiski. To se pri nas v veliki meri tudi dogaja, če pomislimo, koliko pomoči vsako leto zberejo in razdelijo krščanske Cerkve: katoliška Karitas, evangeličanska Podpornica, adventistična Adra in druge. Tudi darovi za misijone so predvsem pomoč ubogim. Slovenske redovnice, ki so v prejšnji skupni državi predano služile bolnikom v bolnišnicah in domovih za ostarele po Srbiji in Makedoniji, prav tako niso gledale na to, kdo je pravoslavne in kdo katoliške vere.

Kristjani smo poklicani, da ljubimo po zgledu usmiljenega Samarijana, da izkazujemo usmiljenje in sočutje ljudem v stiski, ne glede na njihovo versko ali narodnostno pripadnost. Tudi s tem gradimo edinost.

PROŠNJE

Nebeški Oče, tvoja beseda od nas zahteva, da razvežemo krivične vezi, nahranimo lačnega, poskrbimo za stiskane. Zato te prosimo:

Po preroku Zahariju nam naročaš, da smo pravični, dobrotni in usmiljeni do vseh. Varuj nas krivičnega razlikovanja.

Pomagaj nam odpraviti razdvojenosti v naših družinah, župnijah in v narodu. Da bi vsi kristjani živeli iz bogastva tvoje besede, ki nas vse povezuje kljub naši razdeljenosti.

Naj prepoznamo tvojo navzočnost v vsakem človeku, ki potrebuje našo pomoč. Naj nas tvoja beseda vse bolj očiščuje in odstranja predsodke do drugače mislečih in drugače verujočih.

Naj prepoznamo svoj delež krivde za razdeljenost.

Nebeški Oče, daj nam duha moči, ljubezni in razumnosti, da te bomo iskali in našli tisto edinost, ki jo ti hočeš. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Tretji dan (torek, 20. januarja):

VEZ MIRU

Prizadevajte si, da ohranite edinost Duha z vezjo miru (Ef 4,3)

Berilo: Kraljestvo miru (Iz 11,6–9).

Berilo iz Knjige preroka Izaija.

Tako govori Gospod, BOG nad vojskami: Volk bo prebival z jagnjetom in panter bo ležal s kozličem. Teliček in levič se bosta skupaj redila, majhen deček ju bo poganjal. Krava in medvedka se bosta skupaj pasli, njuni mladiči bodo skupaj ležali in lev bo jedel slamo kakor govedo. Dojenček se bo igral nad gadjo luknjo in odstavljeni bo iztezal svojo roko v modrasjo odprtino. Ne bodo škodovali ne uničevali na vsej moji sveti gori, kajti dežela bo polna GOSPODOVEGA spoznanja, kakor vode pokrivajo morsko globino.

Spev z odpevom - Ps 86: Kralj miru in njegovo kraljestvo

Odpev: Úči me, GOSPOD, svojo pot.

Gospod, ni ti enakega med bogovi,
ni del, ki bi bila, kakor so tvoja.

Vsi narodi, ki si jih naredil, bodo prišli,
padali bodo na kolena pred tabo, Gospod,
tvoje ime bodo slavili. *Odpev.*

Zakaj ti si velik in delaš čudovite reči, ti si Bog, ti edini.

Úči me, GOSPOD, svojo pot,
hodil bom v tvoji resnici,
naj se razveseli moje srce,
da se bo balo tvojega imena. *Odpev.*

Zahvaljujem se ti, Gospod, moj Bog, z vsem svojim srcem,
tvoje ime častim na veke,
zakaj velika je tvoja dobrota do mene,
rešil si mojo dušo iz globine podzemlja. *Odpev.*

Aleluja. Prizadevajte si, da ohranite edinost Duha z vezjo miru.
Aleluja.

Evangelij: Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem (Jn 14,27-31).

Iz svetega evangelija po Janezu.

Med zadnjo večerjo je Jezus govoril svojim učencem:

»Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem. Ne dajem vam ga, kakor ga daje svet. Vaše srce naj se ne vznemirja in ne plaši. Slišali ste, da sem vam rekel: »Odhajam in pridem k vam.« Če bi me ljubili, bi se razveselili, da grem k Očetu, saj je Oče večji od mene. In zdaj sem vam povedal, preden se zgodi, da boste verovali, ko se zgodi. Ne bom več veliko govoril z vami, kajti vladar tega sveta prihaja. Meni sicer ne more nič, vendar naj svet spozna, da ljubim Očeta in da delam tako, kakor mi je naročil Oče.«

NAGOVOR

Pri vsaki maši nam Cerkev polaga na srce Jezusove besede, izrečene v molitvi v dvorani zadnje večerje: »Mir vam zapuščam. Svoj mir vam dajem.« Apostol Pavel pa naroča: »Ohranite edinost Duha z vezjo miru.« Priznati moramo, da tega naročila še nismo izpolnili: med nami ni edinosti in vez miru je pretrgana. Po svetu divja več vojn, najhujša v Ukrajini, tudi na Bližnjem Vzhodu orožje še ni utihnilo. Ne zamahnimo z roko, češ, kaj nas to zadeva. Današnji svet je vse bolj prepleten in povezan in vsak dan vstopa v naše dnevne sobe. Mir je zato vse bolj nedeljiv, to pomeni: ali je za vse, ali ga sploh ni.

Vse človeštvo hrepeni po miru, a ga nikakor ne uspe uresničiti. To velja tudi za Bližnji in Srednji Vzhod, za svetopisemske kraje, ki jih je s svojim učlovečenjem posvetil Bog sam, »Knez miru«. On nam daje svoj mir, kakršnega svet ne more dati. Arabska beseda za mir je *salaam*, hebrejska pa *šalom*, saj imata obe isti semitski koren. Podobni besedi, toda kakšni prepadi sovraštva in krivic zijajo med narodoma, ki uporabljata ta pozdrav.

Svetopisemska beseda za mir – *šalom* – nosi v sebi bogastvo pomenov. Izraža blaginjo, srečo, varnost, pravičnost, celovitost, neokrnjenost. Vera nam pove, da se pravi mir gradi samo tam, kjer ljudje hodijo po Božjih poteh, ki nam jih kaže Sveto pismo, in če stopajo na pot, ki jo je z besedo in življenjem oznanil Jezus Kristus. »On je naš mir« (Ef 2,14).

Kristjani smo poklicani, da širimo ta Kristusov mir. Velika ovira pri tem je naša needinost. Cerkev naj bi svetu s svojim zgledom kazala, da je

sprava mogoča. Mir med narodi ne uspe, edinost med kristjani prav tako ne. To dejstvo nas ne odvezuje od odgovornosti, ampak nas še bolj zavezuje k temu, da v tem tednu za oboje molimo in delamo. Vsak je na svoj način poklican, da postane graditelj miru, sprave in edinosti.

Na Bližnjem in Srednjem Vzhodu so doma številne starodavne krščanske Cerkve, ki so ločene od rimskega apostolskega sedeža. Sem spadajo npr. armenska, sirska, koptska, etiopska Cerkev in Tomaževi kristjani v Indiji. Nastale so v prvem tisočletju ob teoloških razpravljanjih o Kristusovi osebi. Deli teh Cerkva so se kasneje zedinili z Rimom in jim pravimo »katoliške vzhodne Cerkve«. Vse so ohranile veliko duhovno in bogoslužno bogastvo iz prvih stoletij krščanstva. Kljub ločitvi od Rima se njihova vera le v posameznih izrazih razlikuje od katoliške. Po koncilu so bila dosežena številna soglasja in zbližanja v nauku.

Te Cerkve so v zgodovini veliko pretrpele. Pomislimo samo na genocid, izvršen nad Armenci v začetku 20. stoletja. Danes so maloštevilne, potopljene so v ocean islama in doživljajo nelahko usodo manjšin. Trpijo tudi zaradi napetosti in oboroženih spopadov, ki prizadevajo njihove dežele. V svojih bogatih obredih, molitvah in pesmih se nenehno oglašajo prošnja za mir. Tej goreči molitvi se pridružimo tudi mi.

PROŠNJE

Zvesti Bog, ti ohranjaš zavezo in dobroto vsem, ki te ljubijo. Vate zau-pamo in te prosimo:

Blagoslavljalj kristjane v Sveti deželi in na vsem Bližnjem in Srednjem

Vzhodu, da bodo dočakali zaželeni mir.

Spremeni srca tistih, ki vodijo krivično vojno v Ukrajini in ozdravi rane teh, ki zaradi nje trpijo.

Tvoj Sveti Duh naj naredi, da se bodo sovražniki spravili in se sprti narodi odločili za sodelovanje.

Podari nam svoj mir, ki nam ga svet ne more dati.

Daj, da bomo delali za pravičnost, ki je resničen temelj miru.

Tvoja Cerkev naj po tvoji milosti postane vidno znamenje edinosti v svetu.

Nebeški Oče, uči nas svojih steza, po katerih bomo dosegli edinost vseh kristjanov. Po po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Četrty dan (sreda, 21. januarja):

POKLICANI V ENEM UPANJU

*Eno telo je in en Duh, kakor ste tudi bili poklicani
v enem upanju svoje poklicanosti (Ef 4,4)*

Berilo: Izrael naj ljubi svojega Boga (5 Mz 6,4-9).

Berilo iz Pete Mojzesove knjige.

Poslušaj, Izrael: GOSPOD je naš Bog, GOSPOD je edini! Ljubi GOSPODA, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo! Te besede, ki ti jih danes zapovedujem, naj bodo v tvojem srcu. Ponavljaj jih svojim sinovom in govôri o njih, ko bivaš v svoji hiši in ko hodiš po poti, ko legaš in ko vstajaš! Priveži si jih za znamenje na roko in naj ti bodo za čelni nakit med očmi! Napiši jih na hišne podboje in na mestna vrata!

Spev z odpevom - Ps 24: Vhod v svetišče

Odpev: To je rod tistih, ki iščejo Boga.

GOSPODOVA je zemlja in kar jo napolnjuje,
zemeljski krog in njegovi prebivalci.
Zakaj on jo je osnoval na morjih,
on jo je utrdil na veletokih. *Odpev.*

Kdo se sme povzpeti na GOSPODOVO goro,
kdo sme stati na njegovem svetem kraju?
Tisti, ki je nedolžnih rok in čistega srca,
ki svoje duše ne vzdiguje k praznim rečem. *Odpev.*

Prejel bo blagoslov od GOSPODA,
pravičnost od Boga svoje rešitve.
To je rod tistih, ki po njem povprašujejo,
ki iščejo tvoje obličje, Jakob. *Odpev.*

**Aleluja. Eno telo je in en Duh, kakor smo bili poklicani v enem upanju
svoje poklicanosti. Aleluja.**

Evangelij: Da bi bili vsi eno (Jn 17,20-26).

Iz svetega evangelija po Janezu.

Med zadnjo večerjo je Jezus molil k svojemu Očetu: »Ne prosim samo za té, ampak tudi za tiste, ki bodo po njihovi besedi verovali vame: da bi bili vsi eno, kakor si ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bi bili tudi oni v naju, da bo svet veroval, da si me ti poslal. In jaz sem jim dal veličastvo, ki si ga dal meni, da bi bili eno, kakor sva midva eno: jaz v njih in ti v meni, da bi bili popolnoma eno. Naj svet spozna, da si me ti poslal in da si jih ljubil, kakor si ljubil mene. Oče, hočem, naj bodo tudi ti, ki si mi jih dal, z menoj tam, kjer sem jaz, da bodo gledali moje veličastvo, ki si mi ga dal, ker si me ljubil pred začetkom sveta. Pravični Oče, svet te ni spoznal, jaz pa sem te spoznal in ti so spoznali, da si me ti poslal. In razodel sem jim tvoje ime in jim ga bom razodeval, da bo ljubezen, s katero si me ljubil, v njih in bom jaz v njih.«

NAGOVOR

Letošnja molitvena osmina za edinstvo kristjanov se je začela in se bo končala na nedeljo, na dan, ko se kristjani zbiramo k evharistiji ali bogoslužju. Gospod nas je danes spet sklical k poslušanju njegove besede in k obhajanju njegovih skrivnosti. Na Gospodov dan doživljamo veselje, da smo skupaj ob njem. Toda temu veselju je dodana grenka kaplja ob zavesti, da kristjani različnih Cerkva še vedno ne moremo skupaj obhajati evharistije. Čutimo bolečino, da je to naše zbiranje okrnjeno zaradi naše needinsti. »To je naša velika bolečina,« je zapisal sv. Janez Pavel II..

Kljub velikim ekumenskim naporom v zadnjih desetletjih ostajajo krščanske Cerkve in skupnosti še naprej med seboj ločene. V tretje tisočletje smo vstopili razdeljeni, toda s še večjim hrepenenjem po edinstvi. Sveti Janez Pavel II. je zapisal: »Spomniti se moramo tega, da more samo Božji Duh podariti polno in tudi vidno edinstvo. Samo Božji Duh nam more vlti novega poleta in poguma. Zato je treba poudariti pomen duhovnega ekumenizma, ki je nekakšna duša vsega ekumenskega gibanja.«

Duhovni ekumenizem se udejanja predvsem po molitvi, ki se večinoma opravlja skupaj z drugimi kristjani. Pomembno je, da se še naprej zbiramo in vztrajamo v klicanju Svetega Duha, kakor so storili Marija in apostoli po Jezusovem vnebohodu. Molitvi se pridružuje poslušanje Božje

besede, ki je temelj in hrana naše vere. Polega tega velja, da ne more biti nobenega ekumenskega zbližanja brez spreobrnjenja srca, brez osebnega posvečenja in prenove cerkvenega življenja. Pri drugih kristjanih skušajmo vedno videti to, kar je dobro, pozitivno in to sprejemamo in cenimo kot Božji dar, kot dar za nas.

Evharistija je najvišje, najpopolnejše znamenje edinosti, vidne edinosti v veri, zakramentih in cerkvenih službah. Dokler pa te edinosti ni, tudi skupna evharistija ni mogoča, čeprav si jo vsi želimo. Nekateri neučakani glasovi predlagajo: »Obhajajmo sveto mašo skupaj, vse drugo se bo postopoma uredilo.« A bolj stvarno in trezno mnenje pravi, da skupno obhajanje evharistije spada na konec in ne na začetek ekumenskih prizadevanj. Ne more biti zgolj sredstvo za doseganje edinosti. Drug drugemu že priznavamo pravičen in veljaven krst. S tem se vzpostavlja osnovno, a še nepopolno občestvo. Zato katoliški verniki, čeprav spoštujejo prepričanje npr. evangeličanov, ne morejo prejeti obhajila pri njihovi Gospodovi večerji. Cilj ekumenskega gibanja je edinstvo v eni sami Cerkvi, ki pa bo kakor hiša z mnogimi prebivališči. V njej bomo končno lahko skupaj ne le molili, ampak tudi obhajali evharistijo ali Gospodovo večerjo.

PROŠNJE

Gospod Jezus, goreče si prosil Očeta, da bi bili vsi eno. Pridružujemo se tvoji molitvi in te prosimo:

Daj, da bi te vsi kristjani ljubili z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo.

Naj bomo kot Marija in apostoli v pričakovanju binkošti odprti za delovanje Svetega Duha.

Pomnoži v nas ljubezen do svete evharistije in daj, da bi jo kmalu mogli obhajati skupaj z drugimi kristjani.

Naj se od naših evangeličanskih bratov in sester učimo ljubezni do Svetega pisma, ki je temelj in hrana naše vere.

Naj odkrivamo in cenimo, kar je vsem kristjanom skupno.

Prosim te za pravoslavne, evangeličanske in druge bratske kristjane med nami ter njihove pastirje; blagoslavljal njihov trud za evangelij.

Dobri Jezus, glej na vero svoje Cerkve, utrdi jo v miru in jo vodi k popolni edinosti. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Peti dan (četrtek, 22. januarja):

ENA VERA, EN KRST

En Gospod, ena vera, en krst (Ef 4,5)

Berilo: Gospod bo kraljeval nad vso zemljo (Zah 14,6-9)

Berilo iz Knjige preroka Zaharija.

Glej, pride dan za GOSPODA. Tisti dan se bo zgodilo: luči ne bo malo in ne bo medla. Tedaj bo samo dan, ki bo znan GOSPODU, ne dan in ne noč; in zgodilo se bo: ob večernem času bo svetloba. Tisti dan se bo zgodilo: iz Jeruzalema bodo privrele žive vode: polovica jih bo tekla proti vzhodnemu morju in polovica proti zahodnemu morju. Tako bo poleti in pozimi. GOSPOD bo kralj nad vso zemljo, tisti dan bo en GOSPOD in njegovo ime bo edino.

Spev z odpevom - Ps 100: Poziv k hvalnici

Odpev: **Služite GOSPODU z veseljem.**

Vzklikajte GOSPODU, vsa zemlja,
služite GOSPODU z veseljem,
pridite predenj z vriskanjem! *Odpev.*

Spoznajte, da je GOSPOD Bog:
on nas je naredil in mi smo njegovi,
njegovo ljudstvo, čreda njegove paše. *Odpev.*

Pridite k njegovim vratom z zahvalo,
v njegove dvore s hvalnico!
Zahvaljujte se mu, slavite njegovo ime! *Odpev.*

Zakaj GOSPOD je dober,
na veke traja njegova dobrota,
od roda do roda njegova zvestoba. *Odpev.*

Aleluja. Pojdite in naredite vse narode za moje učence. Jaz sem z vami vse dni do konca sveta. Aleluja.

Evangelij: Jezus pooblasti učence (Mt 28,16-20).

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas se je enajst Jezusovih učencev odpravilo v Galilejo na goro, kamor jim je Jezus naročil. Ko so ga zagledali, so se mu do tal priklonili, nekateri pa so dvomili. Jezus je pristopil in jim spregovoril: »Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence: krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta.«

NAGOVOR

Sveti papež Janez Pavel II. je leta 1995 izdal ekumensko okrožnico, ki se začne s Kristusovimi besedami: »Da bi bili eno«. V njej govori o sadovih dialoga med krščanskimi Cerkvami in skupnostmi. Med temi sadovi našteva na prvem mestu znova najdeno bratstvo med vsemi kristjani. Kristjani ene veroizpovedi ne gledajo več na druge kristjane kot na sovražnike ali tujce, ampak vidijo v njih - v duhu Govora na gori - brate in sestre. To bratstvo temelji na neizbrisnem znamenju krsta. Pogloblja se zavest skupne pripadnosti Kristusu. Na splošno krščanske Cerkve in skupnosti priznavajo druga drugi veljaven krst, če se podeljuje z vodo iz omembo Svete Trojice. Tudi v Sloveniji obstaja to priznavanje. Poleg tega marsikje katoliška Cerkve daje drugim vernikom na voljo svoje bogoslužne zgradbe ali prostore.

Jezusovo naročilo glede krščevanja upoštevajo vse krščanske Cerkve. V pravoslavnih Cerkvah otroci tako kot pri nas prejmejo krst že v prvih mesecih življenja. Krst se deli v imenu Svete Trojice s trikratnim potapljanjem v vodo. Duhovnik govori: »Božji služabnik npr. Peter se krščuje v imenu Očeta. Amen. In Sina. Amen. In Svetega Duha. Amen.« Ob omembi vsake od Božjih oseb potopi otroka v kopel ali pa ga oblije po celem telesu. Krščenca oblečejo v belo oblačilo in takoj sledi maziljenje, s katerim se otroku podeli birma. Sledi sveta maša, pri kateri novokrščenec prejme sveto obhajilo. Če je dojenček, ga prejme le pod podobo vina. Ko pa malo odraste, prejema obhajilo pod obema podobama.

Naši bratje evangeličani prav tako kot katoličani krščujejo otroke, navadno v prvih šestih mesecih. Obred je skoraj enak kot pri katoličanih.

Preberejo odlomek iz evangelija, otroka pokrižajo, zmolijo veroizpoved in očenaš in mu izročijo krstno svečo. Duhovnik otroka trikrat oblije z vodo.

Nekatere protestantske skupnosti odklanjajo krst otrok in krščujejo samo odrasle. Menijo, da je pogoj za krst zavestna odločitev za vero v odrasli dobi. Njihovi duhovniki kljub temu staršem svetujejo, da poskrbijo, da bo otrok vzgojen v veri, da moli, bere Sveto pismo in je v stiku z župnijo. Otrok se ne bo mogel odločati o nečem, česar ne pozna.

PROŠNJE

Nebeški Oče, v Kristusu, tvojem Sinu, si nas spravil s seboj. Z njim smo bili potopljeni v krstno vodo in po Svetem Duhu dvignjeni iz nje, da bi bili deležni njegovega življenja. V Kristusu smo postali nova stvaritev. Prosimo te:

Ti imaš veselje nad svojim ljubljnim Sinom; naj starši z veseljem in ljubeznijo sprejemajo vsako novo življenje.

Daj, da bodo vsi kristjani živeli iz milosti svetega krsta.

Nakloni vsem ljudem milost vere in svetega krsta.

Naložil si nam službo sprave. Naj povsod delamo za mir in spravo med ljudmi.

Daj, da bi premagali vsako narodnostno ozkost in nestrpnost.

Naj se veselimo vsega dobrega, resničnega in lepega, kar odkrivamo pri drugih kristjanih.

Gospod Jezus, po krstu smo vsi kristjani včlenjeni vate. Naj živimo v resničnem medsebojnem bratstvu. Ki živiš in kraljuješ vekomaj. Amen.

Šesti dan (petek, 23. januarja):

EN GOSPOD IN OČE VSEH

En Bog in Oče vseh, nad vsemi in po vseh in v vseh (Ef 4,6)

Berilo: Salomon blagoslovi zbrano množico (1 Kr 8,56-60)

Berilo iz Prve knjige kraljev.

Kralj Salomon je stojé blagoslovil ves Izraelov zbor in govoril: »Slavljen GOSPOD, ki je naklonil počitek svojemu ljudstvu Izraelu povsem tako, kakor je obljubil. Neizpolnjena ni ostala niti ena od lepih obljub, ki jih je izrekel po svojem služabniku Mojzesu. GOSPOD, naš Bog, naj bo z nami, kakor je bil z našimi očeti. Naj nas ne zapusti in ne zavrže, naj nagne naša srca k sebi, da bomo hodili po vseh njegovih potih in se držali njegovih zapovedi, zakonov in odlokov, ki jih je zapovedal našim očetom. Te moje besede, s katerimi sem ponižno prosil pred GOSPODOM, naj bodo noč in dan pred očmi GOSPODU, našemu Bogu, da bo delal za pravico svojega služabnika in za pravico svojega ljudstva Izraela, kakor bo potrebno od dne do dne, da bodo vsa ljudstva na zemlji spoznala, da je Bog GOSPOD in nihče drug. Vaše srce pa naj bo v celoti z GOSPODOM, našim Bogom, da boste ravnali po njegovih zakonih in se držali njegovih zapovedi kakor ta dan.«

Spev z odpevom – Ps 148: Hvalnica vesolja

Odpev: Vse, kar biva, naj hvali Gospoda.

Hvalite GOSPODA z zemlje,
morske pošasti in vse globine;
ogenj in toča, sneg in megla,
viharni veter, ki izpolnjuje njegovo besedo. *Odpev.*

Hvalite GOSPODA gore in vsi griči,
sadno drevje in vse cedre;
zveri in vsa živina,
lazzina in krilate ptice. *Odpev.*

Hvalite GOSPODA kralji zemlje in vsa ljudstva,
knezi in vsi vladarji na zemlji;
mladeniči in mladenke,

starčki in dečki! *Odpev.*

Naj hvalijo ime GOSPODOVO,
zakaj le njegovo ime je vzvišeno,
njegovo veličastvo je nad zemljo in nebom. *Odpev.*

**Aleluja. Ljubite svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo.
Aleluja.**

Evangelij: Ljubezen do sovražnikov (Mt 5,44-48)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas je Jezus govoril svojim učencem: »Ljubite svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo, da boste postali sinovi svojega Očeta, ki je v nebesih. On namreč daje svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim. Če namreč ljubite tiste, ki ljubijo vas, kakšno plačilo vas čaka? Mar tega ne delajo tudi cestinarji? In če pozdravljate le svoje brate, kaj delate posebnega? Mar tega ne delajo tudi pogani? Bodite torej popolni, kakor je popoln vaš nebeški Oče.«

NAGOVOR

Vera v enega Boga, ki je Oče vseh, je temelj tudi našega prizadevanja za edinost kristjanov. A naša želja po edinosti sega še širše, hrepenimo po edinosti vsega človeštva. To je tudi cilj delovanja Cerkve, ki jo koncil opisuje kot »znamenje in orodje za notranjo zvezo z Bogom in za edinost vsega človeškega rodu.« Sicer so ljudje danes s tehničnimi sredstvi med seboj povezani, a le na zunaj, Cerkev pa želi, da bi dosegli popolno edinost v Kristusu.

Bog je hotel, da bi vsi ljudje sestavljali eno samo družino in ravnali drug z drugim kakor bratje. Vsi smo namreč ustvarjeni po podobi Boga in poklicani k enemu in istemu cilju, to se pravi k samemu Bogu. Naša vera, ki pravi, da imamo v nebesih Očeta, zahteva, da vsakega človeka priznavamo in sprejemamo kot Božjega otroka. Besedica »Oče« in še posebej »Oče naš« označuje novo, pristrčno, otroško razmerje do Boga. Molitev očenaš molimo vsi kristjani, ki pripadamo različnim Cerkvam, zato je klic k edinosti, saj nikogar ne izključuje.

Papež Frančišek je v svoji razlagi očenaša rekel, da je Bog Oče, hkrati pa je tudi Mati. Zanj smo ljudje vedno njegovi ljubljeni otroci. Beseda »Oče« povzema v sebi vso Jezusovo zavest o tem, da je edini Sin tega Očeta. Sedaj to podoba in to zavest izroča nam: starejši Sin mlajšim sinovom, edinorojeni Sin posinovljencem, da lahko izražamo prav isto otroško občutje. Novost, ki jo je prinesel Jezus, je v tem, da je Bog dan za očeta nam ljudem, čeprav je ostal to, kar je: Najvišji, Sveti, Vsemogočni. Vsa njegova moč se sklanja k nam in nam postaja dostopna, ko se spušča na našo raven. Uresničuje se preroška beseda Boga pri preroku Ozeju: *»Bil sem jim kakor tisti, ki si vzdigujejo otroka k licu«*.

Da bi bili v polnosti »sinovi Očeta, ki je v nebesih« in ga posnemali v popolnosti, Jezus v govoru na gori zahteva nekaj na prvi pogled nemogočega: ljubezen do sovražnikov. To je mogoče samo, če gledamo na Jezusov zgled in s pomočjo njegove milosti. In vendar je to edini recept za preživetje človeštva. To je zaslutil tudi utemeljitelj psihoanalize Sigmund Freud, ki je bil vse življenje goreč nasprotnik krščanstva. Menil je, da je krščanska vera oblika psihoze, duševne bolezni. V svojih zadnjih letih pa si je dopisoval z Albertom Einsteinom in zapisal: »Človeštvo ima prihodnost samo, če bo ostalo krščansko. Zakaj? Zato, ker krščanstvo ne ukazuje samo ljubezni do bližnjega, ampak tudi ljubezen do sovražnikov.«

PROŠNJE

Nebeški Oče, kakor te je Jezus nekoč prosil za našo edinost, tako se tudi mi obračamo nate in te prosimo:

Daj, da bi vsa ljudstva na zemlji spoznala, da je Bog GOSPOD in nihče drug.

Daj, da dosežemo edinost, da bo svet veroval vate, edinega resničnega Boga.

Daj nam moč za odpuščanje, da ne bomo nikomur želeli slabega.

Sprejmi žrtev nešteti vernikov in njihovih pastirjev, ki so ti v zadnjih stoletjih prinesli svoje palme mučeništva.

Naj nadvse cenimo čudoviti zakrament evharistije, ki označuje in uresničuje edinost Cerkve.

Pomagaj nam premagati predsodke do drugih kristjanov, ki živijo med nami.

Vsemogočni Bog, svoje prošnje pridružujemo goreči molitvi tvojega Sina. Usliši jih po njem, ki s teboj živi in kraljuje vekomaj. Amen.

Sedmi dan (sobota, 24. januarja):

BOŽJI DAR KRSTA

*Vsakomur izmed nas je bila dana milost
po meri Kristusovega daru (Ef 4,7)*

Berilo: Bog pokliče Jeremija za preroka (1,4-9)

Berilo iz Knjige preroka Jeremija.

Zgodila se mi je beseda GOSPODOVA, rekoč:

»Preden sem te upodobil v materinem telesu, sem te poznal; preden si prišel iz materinega naročja, sem te posvetil, te postavil za preroka narodom.« Jaz pa sem rekel: »Oh, Gospod BOG, glej, ne znam govoriti, ker sem še deček.« A GOSPOD mi je odgovoril: »Nikar ne govôri: deček sem; kajti h komur koli te pošljem, boš šel, in kar koli ti ukažem, boš govoril. Nikar se jih ne boj, saj sem jaz s teboj, da te rešujem, govori GOSPOD.« Potem je GOSPOD iztegnil svojo roko in se dotaknil mojih ust; GOSPOD mi je rekel: »Glej, svoje besede polagam v tvoja usta.«

Spev z odpevom - Ps 131: Otroška spokojnost

Odpev: Gospod, v tebi sem umiril svojo dušo.

GOSPOD, moje srce ni prevzetno,

moje oči se ne povzdigujejo.

Ne poganjam se za velikimi dejanji,

za čudovitejšimi od mene. *Odpev.*

Nasprotno, potešil in pomiril sem svojo dušo

kakor otrok v naročju svoje matere,

kakor otrok je v meni moja duša.

Izrael, upaj v GOSPODA,

od zdaj dalje in na veke! *Odpev.*

Aleluja. En Gospod, ena vera, en krst: en Bog in Oče vseh, nad vsemi in po vseh in v vseh. Aleluja.

Evangelij: Prilika o talentih (Mt 25,14-18)

Iz svetega evangelija po Mateju.

Tisti čas je Jezus govoril svojim učencem: »Neki človek se je odpravljaj na potovanje in sklical svoje služabnike ter jim izročil svoje premoženje. Enemu je dal pet talentov, drugemu dva in tretjemu enega, vsakemu po njegovi zmožnosti, in odpotoval. Ta, ki je prejel pet talentov, je šel takoj z njimi trgovati in je pridobil pet drugih. Prav tako je tisti, ki je prejel dva, pridobil dva druga. Oni pa, ki je prejel enega, je šel, skopal jamo in skril denar svojega gospodarja.«

NAGOVOR

V Jezusovi prispodobi o človeku, ki je služabnikom zaupal talente, prepoznavamo Boga, ki je vsakemu od nas že ob rojstvu in pri krstu zaupal darove, s katerimi gradimo Kristusovo telo, ki je Cerkev. Ali bi smeli v služabnikih gledati tudi različne krščanske Cerkve in reči: Bog, ki je dopustil delitve in razdeljenost, je tudi vsaki od njih zaupal posebne darove? Če jih gojijo, lahko prispevajo k edinosti, ki ne sme biti poenotenje, ampak edinstvo v zakoniti različnosti.

Misel, da naj bi prihodnja edinstvo kristjanov bila »edinstvo v različnosti« ali »mnogovrstnosti«, je v zadnjih desetletjih dobila domovinsko pravico tudi v katoliški Cerkvi. O tem govori tudi 2. vatikanski koncil, ki pravi, da je bila »od apostolov izročena dediščina sprejeta v različnih oblikah«. Pravi tudi, da »včasih eden bolje kakor drugi dojema ter globlje osvetljuje nekatere vidike razodete skrivnosti«. Zato se različne teološke razlage »neredko medsebojno bolj izpopolnjujejo, kakor pa si nasprotujejo.« Sv. Janez Pavel II. je namen ekumenskega gibanja videl v tem, da skupaj najdemo »polno edinstvo v zakoniti različnosti«.

Koncil pravi, da je Cerkev »ljudstvo, zbrano v edinstvu Očeta in Sina in Svetega Duha«. (C 4). Zato mora v vsem posnemati in odsevati skrivnost troedinega Boga, ki je občestvo oseb. Cerkev je podoba Svete Trojice. Kot takšna izraža tako enost kot množstvo, edinstvo in usklajeno različnost ter izmenjavo različnih darov.

Edinstvo Cerkve ni isto kot poenotenje in izravnava vseh razlik. Binkoštni dogodek je v tem pogledu velikega pomena. Cerkev je bila že na

binkošti vesoljna in je govorila v mnogih jezikih, ali drugače: znotraj sebe je sprejemala različnost. Sveti Duh hkrati zedinja in omogoča različnost. On je izvir občestva, obenem pa je delivec različnih darov, karizem, ki se med seboj dopolnjujejo.

Potem ko so minuli časi verskih vojn in smo se zavedeli, da smo po krstu vsi kristjani med seboj bratje in sestre, razlike med nami ne zastrupljajo več naših odnosov. Če se med seboj sprejemamo, poslušamo in skušamo razumeti, se obe strani bogatita. Še prej pa smo dolžni odkriti in priznati, koliko nam je npr. z evangeličani že sedaj skupnega. Tega je veliko več, kot je med nami razlik. S pravoslavnimi brati in sestrami pa nam je, če odmislimo pojmovanje službe papeža, skoraj vse skupno.

PROŠNJE

Dobri Oče, opiramo se na Jezusovo obljubo, da nam boš storil, karkoli te bomo prosili v njegovem imenu. Zato te prosimo:

Po Kristusu se imenujemo kristjani. Naj ne delamo sramote temu imenu s svojo needinostjo.

Naj bomo odprti Svetemu Duhu, da bomo delali in prosili v skladu z Božjo voljo.

Položi svoje besede v naša usta, da bomo oznanjali tvoja velika dela.

Vsakemu od nas si dal talente. Daj, da bomo z njimi koristili tvoji sveti Cerkvi.

Naj odkrijemo in cenimo vse, kar je resničnega in svetega v drugih krščanskih Cerkvah in skupnostih.

Naj tudi bolečina needinosti pripomore Cerkvi k dobremu.

Vsemogočni Bog, ne vemo prav, kaj je treba prositi. Naj sam Sveti Duh prosi za nas. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Osmi dan (nedelja, 25. januarja):

RASTI H KRISTUSU

Darovi, ki jih je dal, so bili »za izgrajevanje Kristusovega telesa, dokler vsi ne pridemo do edinosti vere in do spoznanja Božjega Sina, do popolnega človeka, do mere doraslosti Kristusove polnosti« (Ef 4,13).

Berilo: Hvala modrosti (Prg 9,10-12)

Berilo iz Knjige pregovorov.

Začetek modrosti je strah GOSPODOV, spoznanje svetih je razumnost. Kajti po meni se ti pomnožijo dnevi, se ti podaljšajo leta življenja. Če si moder, si zase moder, če pa se posmehuješ, boš sam trpel.

Spev z odpevom - Ps 119: Ljubezen do postave

Odpev: Gospod, ljubim tvojo postavo.

GOSPOD, kako ljubim tvojo postavo,
ves dan je ona moje premissljevanje.

Tvoja zapoved me dela modrejšega od mojih sovražnikov,
kajti ona je vedno moja. *Odpev.*

Postal sem modrejši kakor vsi moji učitelji,
kajti tvoja pričevanja so moje premissljevanje.

Več razumem kakor starci,
ker čuvam tvoje ukaze. *Odpev.*

Od vsake slabe poti odvrčam svoje noge,
da bi izpolnjeval tvojo besedo.

Nisem se umaknil od tvojih sodb,
ker si me ti učil. *Odpev.*

Kako sladki so mojemu nebu tvoji izreki,
bolj kakor med mojim ustom.

Iz tvojih ukazov zajemam razumnost,
zato sovražim vsako lažno pot. *Odpev.*

Aleluja. Večno življenje je v tem, da spoznavajo tebe, edinega resničnega Boga, in njega, ki si ga poslal, Jezusa Kristusa. Aleluja.

Evangelij: Velikoduhovniška molitev (Jn 17,3-7)

Iz svetega evangelija po Janezu.

Med zadnjo večerjo je Jezus molil k svojemu Očetu: »Večno življenje je v tem, da spoznavajo tebe, edinega resničnega Boga, in njega, ki si ga poslal, Jezusa Kristusa. Jaz sem te poveličal na zemlji s tem, da sem dokončal delo, ki si mi ga dal, da ga opravi. In zdaj me ti, Oče, poveličaj pri sebi z veličastvom, ki sem ga imel pri tebi, preden je bil svet. Razodel sem tvoje ime ljudem, katere si mi dal od sveta. Tvoji so bili, pa si jih dal meni in so se držali tvoje besede. Zdaj vedo, da je vse, kar si mi dal, od tebe.

NAGOVOR

Danes končujemo teden molitve za edinost kristjanov. Koliko iskrenih prošelj in molitev se je v teh dneh dvigalo k Bogu! Kristjani po vsem svetu smo molili posamič in skupaj, tudi skupaj z verniki in predstavniki drugih Cerkev in skupnosti. Takšna molitev je veliko pričevanje pred svetom. Razodeva, da mora prvenstvo v prizadevanju za edinost vedno imeti molitev.

»Verovati v Kristusa pomeni hoteti edinost kristjanov,« je zapisal sveti papež Janez Pavel II. »Hoteti edinost« pa je več kot zgolj imeti pobožne želje. Pomeni moliti in delati za ta veliki cilj, za katerega je molil že Jezus pri zadnji večerji.

Pred nekaj tedni se je izteklo praznovanje svetega leta 2025, skozi katero nas je vodilo geslo »Romarji upanja«. Za neštete vernike je bilo priložnost za živo in osebno srečanje z Gospodom Jezusom, ki ga Cerkev oznanja kot »naše upanje«. Sveto leto je sicer ustanova, ki je lastna le katoliški Cerkvi, a ima tudi širšo, ekumensko razsežnost. Katoličani smo skupaj z drugimi kristjani »romarji upanja«, saj trdno upamo, da se bo nekoč uresničil »sveti načrt, namreč sprava vseh kristjanov v edinosti ene same in edine Kristusove Cerkve.« To upanje »postavljamo popolnoma v Kristusovo molitev za Cerkev, v Očetovo ljubezen do nas in v moč Svetega Duha«. Tako je zapisal drugi vatikanski koncil.

Papež Frančišek je lansko leto zadnjikrat v svojem trinajstletnem papeževanju obhajal teden molitve za edinost. Zatem mu je bilo dano živeti samo še tri mesece. Zato njegove takrat izrečene besede lahko jemljemo

kot dragoceno oporoko. Bile so sporočilo neomajnega upanja. Razmišljal je o obuditvi Lazarja od mrtvih in rekel: »Jezus daje življenje tudi takrat, ko se zdi, da je vsako upanje izgubljeno. Evangelij uči, da se z Jezusom upanje vedno vnovič rodi. On nas vedno znova dvigne in da moč za nov začetek. Upanje nikoli ne razočara in ne osramoti. Včasih nas premaguje utrujenost in nam upade pogum, ker ne vidimo sadov svojih prizadevanj, ko gre za dialog in sodelovanje med nami kristjani. Doživljamo stisko, ki jo je doživljala Marta ob bratovi smrti. A v to njeno stisko je vstopil Gospod in jo vprašal: 'Ali veruješ, da sem jaz vstajenje in življenje?'«

Svoja razmišljanja je papež Frančišek takole sklenil: »Hodimo pogumno in potrpežljivo po tej poti naproti edinosti. Zaupajmo v močno delovanje Duha! Ni naša stvar, da postavljamo in določamo čas in rok, kdaj bo prišlo do edinosti. Zadostuje nam Gospodova obljuba.«

V tem duhu neomajnega upanja smo tudi letos obhajali teden molitve za edinost. Pogosto slišimo ohrabrujoč vzklik: »Upanje umre zadnje.« Toda kristjani moramo ta izrek dopolniti in reči: »Upanje nikoli ne umre,« saj sega onkraj zemeljskih omejenosti in je zakoreninjeno v Bogu.

PROŠNJE

Dobri Oče, tvoj Sin te je prosil za dar edinosti, zato si te upamo tudi mi prositi:

Zedini vse kristjane v resnici in ljubezni.

Naj gradimo najprej edinost z Bogom po veri in življenjem po Božjih zapovedih.

Pomagaj nam, da bomo vsi s svojimi darovi izgrajevali Cerkev, ki je Kristusovo telo.

Naj vsi ljudje spoznajo tebe, edinega resničnega Boga.

Naj se vsi oklenemo njega, ki nam ga je Oče poslal, Jezusa Kristusa.

Utrdi vezi edinosti med našimi škofi in papežem, med škofi in duhovniki, med duhovniki in verniki.

Nebeški Oče, vse dobro nam prihaja od tebe. Usliši nas po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

EKUMENSKO BESEDNO BOGOSLUŽJE

LUČ OD LUČI ZA LUČ

Uvod

Armenska apostolska pravoslavna Cerkev si šteje v čast, da je deležna posebne pozornosti v Tednu molitve za edinost kristjanov. Z veseljem delimo z našimi krščanskimi brati in sestrami po vsem svetu ekumensko bogoslužje, ki izhaja iz srca starodavnega krščanskega pričevanja naše Cerkve o Gospodu Jezusu Kristusu. Naslov bogoslužja - Luč od Luči za Luč - se navdihuje pri vzdevku, s katerim Kristusa označuje nicejsko-carigrajska veroizpoved, ki je monumentalni preizkusni kamen vseh kristjanov. Lani smo obeležili 1700. obletnico te veroizpovedi. Kristus je »Luč od Luči«. Toda Maziljenec je bil poslan na ta svet s poslanstvom: da bi posijal z Božjo lučjo v ta razburkani svet in nas pripeljal v ljubeče občestvo med seboj in z Bogom. Zato »Luč od luči za luč«.

Bogoslužje je prirejeno po opravi »Sončni vzhod«; to je ena od vsakodnevnih molitvenih ur Armenske Cerkve. Sestavil jo je veliki katolikos (patriarh), teolog, pesnik, liturgični prenovitelj, ekumenist in pastir sveti Nerses »Milostljivi« iz kraja Gla (†1173). Pomembno je, da je sveti Nerses to bogoslužje, ki nima para v nobeni drugi Cerkvi, sestavil z značilnim ekumenskim namenom: da bi vrnil v Kristusov objem sekto poganov, ki so častili sonce in so v njegovem času krožili po Armeniji. Podoba Kristusa, ki je Luč, prežema molitve, himne in svetopisemska berila v bogoslužju in bi zagotovo pritegnila zanimanje častilcev sonca. Sveti Nerses ni iskal izgubljenih ovc z ustrahovanjem ali s pogajanji, temveč z ustvarjalno in ljubečo ponudbo najboljšega, kar je nudilo krščansko pričevanje njegove Cerkve. Morda je to lahko vzor vsem nam, ki si prizadevamo za takšno krščansko občestvo, kakršno si Bog za nas želi.

Omeniti velja tudi, da je Armenija postala prvi narod, ki je razglasil krščanstvo za svojo uradno vero, po zaslugi prizadevanj svetega Gregorja, ko je leta 301 po Kr. spreobrnil poganskega kralja Trdata. Sveti Gregor je znan kot »Razsvetitelj« (*Photistés*, *Illuminator*, *Lusavorič*), ker je armenskemu

ljudstvu prinesel Kristusovo luč s krstom Svetega Duha v imenu Svete Trojice.

Verniki armenske Cerkve se zahvaljujejo za molitve vseh Cerkva v tem letu. Naj nam Sveti Duh na široko odpre srca, da bomo bolj živo zaznali sijočo luč ljubezni Vsemogočnega Boga do svojih otrok, mračno sramoto naše razdeljenosti in gorečo nujnost, da ponovno prižgemo luč krščanske sprave, medtem ko se Bogu vedno zahvaljujemo za brezmejno sočutje in usmiljenje, ki nam jo naklanja »Luč od Luči«.

Besedila, dodeljena *voditelju*, si lahko delijo različni duhovniki ali predstavniki krščanskih izročil. Prav tako se lahko besedila, dodeljena bralcu, razdelijo več osebam. Po molitvi, ki sledi pridigi/homiliji, obe strani zbranega občestva izmenično recitirata ali pojeta verze 97. psalma. Med recitiranjem psalma ljudem razdelimo sveče. Prižgejo se med himno, ki sledi. Vsi zmolijo nicejsko veroizpoved. Zaželeno je, da se recitirajo/pojejo himne iz Armenije: himna luči (Od vzhoda do zahoda), himna med prižiganjem sveč (Večni, neustvarjeni Bog) in himna pred očenašom (Kristus, dobra in milostna Pot).

POTEK BOGOSLUŽJA

Luč od Luči za Luč

Očenaš

Voditelj: Slavljen bodi naš Gospod Jezus Kristus. Amen.

Vsi: Oče naš... Tvoje je kraljestvo, tvoja je oblast in slava vekomaj.

Amen.

Prošnja

Bralec 1: Naj bo ime Gospodovo blagoslovljeno na veke, kajti njegovo ime je pred soncem.

Bralec 2: Vsi narodi zemlje bodo blagoslovljeni po njem in vsi rodovi ga bodo slavili.

Bralec 1: Slavljen bodi Gospod, Bog Izraelov, edini vršitelj čudovitih del, sveto ime njegove slave je blagoslovljeno na veke. Ves svet bo poln njegove slave.

Vsi: Amen! Amen!

Bralec 2: Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu.

Bralec 1: Sedaj in vedno in na veke vekov.

Vsi: Amen.

Bralec 2: Še in še v miru prosimo Gospoda. Ozri se na naše molitve, obudi nas v življenje in usmili se nas.

Voditelj: Blagoslovljen in slavljen Oče in Sin in Sveti Duh. Zdaj in vedno in na veke vekov.

Vsi: Amen.

Psalm (72:15-18)

Kralj miru naj živi, naj mu dajejo zlato iz Sabe,
zanj naj vedno kdo moli,
ves dan naj ga blagoslavlja.

Naj bo obilje žita v deželi,
naj valovi do vrha gorovja.

Njegov sad naj bo kakor Libanon,
naj cvetijo ljudje iz mesta kakor zelišče zemlje.

Njegovo ime naj ostane na veke,
njegovo ime naj se širi pred soncem.

V njem naj se blagoslavljaajo,
vsi narodi naj ga blagrujejo.

Naj bo slavljen GOSPOD Bog, Izraelov Bog,
ki opravlja čudovita dela, on edini.

Hvalnica luči

(Med petjem hvalnice se pred cerkvijo ali v zadnjem delu cerkve prižge velika sveča.)

Bralec 1: Od vzhoda in zahoda, / blagoslovljeni dediči Siona, / vedno nenehno hvalite Njega, ki prinaša luč. / Cerkve pravičnih in vsi, ki ga častijo, slavite tistega, ki je dal pomen luči. (sv. Nerses Milostljivi)

Prošnje

Bralec 1: Od sončnega vzhoda na Jutrovem do sončnega zahoda na Zapadu in po vsem krščanskem svetu, kjer koli ljudje kličejo Gospodovo ime v svetosti – naj se nas Gospod po njihovih molitvah in priprošnji usmili. Prosimo Boga, naj nas reši greha in skušnjav

sveta. Naj Gospod sprejme zaobljube in prošnje naših src in nas skupaj z vsemi svojimi svetniki šteje za vredne svoje vere in svojih zapovedi. Vsemogočni Gospod, naš Bog, obudi nas v življenje in se nas usmili.

Vsi: Obudi nas v življenje, o Gospod.

Bralec 2: (*če je opravilo zjutraj*): Da bi Gospod privedel to sončno jutro in vodil dan, ki je pred nami, v miru; z vero prosimo Gospoda.

ali (*če je opravilo zvečer*): Da bi Gospod privedel prihodnji večer in noč, ki je pred nami, v miru; z vero prosimo Gospoda.

Vsi: Podeli nam to, o Gospod.

Bralec 1: Za angela miru, da bi bil naš varuh, prosimo Gospoda.

Vsi: Podeli nam to, o Gospod.

Bralec 2: Za odpuščanje in oproščenje naših prestopkov, prosimo Gospoda.

Vsi: Podeli nam to, o Gospod.

Bralec 1: Za veliko in mogočno moč svetega križa, ki naj nam pomaga, prosimo Gospoda.

Vsi: Podeli nam to, o Gospod.

Bralec 2: Še in še, za našo resnično in sveto vero, vsi skupaj prosimo Gospoda.

Vsi: Gospod, usmili se.

Bralec 1: Izročimo sebe in drug drugega vsemogočnemu Gospodu, našemu Bogu.

Vsi: Izročamo se tebi, Gospod.

Bralec 2: Usmili se nas, Gospod, naš Bog, v svojem velikem usmiljenju. Recimo vsi skupaj:

Vsi: Gospod, usmili se. Gospod, usmili se. Gospod, usmili se.

Molitev in podaritev miru

(Voditelj se lahko obrne proti vzhodu za naslednjo molitev, ki jo moli z razprostrtimi rokami):

Voditelj: Od sončnega vzhoda na Jutrovem do sončnega zahoda na Zapadu te slavimo, Gospod, ker si Kralj in te proslavlja vse vesolje. Naj ti bo prijetna naša pesem. Naj vzide tvoja pravičnost in se dvigne nad našo krhkostjo in naj bo slavljeno tvoje najsvetejše ime.

Naj postanemo vredni, da se držimo tvojih zapovedi in pojemo zahvalo in slavo Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, zdaj in vedno in na veke vekov.

Vsi: Amen.

(Voditelj se obrne proti ljudstvu, se pokriža in reče):

Voditelj: Mir z vami vsemi.

Vsi: In s tvojim duhom.

(Navzoči si izmenjajo pozdrav miru.)

Bralec 1: Poklonimo se Bogu.

Vsi: Pred teboj, Gospod.

(Voditelj se obrne proti vzhodu in ponovno moli takole):

Voditelj: Večni Bog, brezčasni Bog, ti si kot Luč vzšel temu svetu in nas z njo potegnil iz teme našega greha. Neskončni Bog, prišel si v naš končni obstoj in obilno izlil darove Svetega Duha na svoje stvari. Zdaj in vso večnost si slavljen, največji Bog, z Očetom in najsvetejšim Duhom, zdaj in vedno in na veke vekov.

Vsi: Amen.

Berila

Bralec 2: Berilo iz Knjige preroka Izaija (58,6–11) (Sveto pismo str. 531).

Bralec 1: Berilo iz Pisma apostola Pavla Efežanom (4,1–13) (gl. prve strani te knjižice)

Aleluja. Aleluja. V tebi je studenec življenja in v tvoji Luči bomo gledali Luč. Aleluja.

Bralec 2: Vstanite.

(Voditelj se obrne proti ljudstvu, se pokriža in reče):

Voditelj: Mir vsem.

Vsi: In tvojemu duhu.

Bralec 1: Pozorno poslušajte sveti evangelij Jezusa Kristusa po Janezu (12,31–36).

Bralec 2: Slava tebi, Gospod, naš Bog.

Bralec 1: Pozor! Bog govori.

Tisti čas je Jezus govoril množici: Zdaj je sodba nad tem svetom, zdaj bo vladar tega sveta izgnan ven, in ko bom povzdignjen z zemlje,

bom vse pritegnil k sebi.« To pa je rekel, da je označil, kakšne smrti bo umrl. Množica mu je odgovorila: »Mi smo slišali iz Postave, da Mesija ostane vekomaj; kako torej lahko rečeš, da mora biti Sin človekov povzdignjen? Kdo je ta Sin človekov?« Jezus jim je rekel: »Le še malo časa je luč med vami. Hodíte, dokler imate luč, da vas ne zajame tema. Kdor hodi v temi, ne ve, kam gre. Dokler imate luč, verujte v luč, da postanete sinovi luči.« - To je Kristusov evangelij.

Vsi: Hvala tebi, Kristus.

Homilija

Molitev

Bralec 2: Milostljivi Gospod, Bog vseh, Vodnik izgubljenih, luč tistim, ki so v temi. Naše oči so uprte vate, usliši naše molitve. Naj zasije sonce tvoje slave in daje življenje in luč vsem, od vzhoda do zahoda in od severa do juga. Naj jutranji žarki tvoje večne pomladi prebudijo nas, ki čakamo na tvoj prihod. O Jezus Kristus, Luč od Luči, prebivaj v nas, ki smo se zbrali, da bi počastili tvoje sveto in dragoceno ime. Naj tvoj življenjski sijaj v nas prižge globljo ljubezen drug do drugega. Naj nas tvoja sijajna luč spodbudi k vedno polnejši edinosti. Kakor vrt tvojega kraljestva krasi raznoliko cvetje, tako naj nam tvoj božanski sijaj pomaga k uglašeni harmoniji. Naj mi vsi v en glas vedno veselo hvalimo in slavimo tebe in Očeta in Svetega Duha, zdaj in vedno in na veke vekov. Amen. (*Prirejeno po sv. Gregorju iz Nareka*).

Psalm z odpevom (Ps 97)

(Obe strani zbora izmenično recitirata ali pojeta verze psalma, vsi pa se skupaj pridružijo z odpevom. Medtem ko se psalm recitira/poje, navzočim razdelimo sveče.)

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

GOSPOD kraljuje, naj se raduje zemlja,
naj se veselijo nešteti otoki.

Oblak in mrak ga obdajata,
pravičnost in pravica sta temelj njegovega prestola.

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

Ogenj gre pred njegovim obličjem,
naokrog požira njegove nasprotnike.
Njegovi bliski razsvetljujejo zemeljski krog,
zemlja to vidi in trepeče.

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

Gore se topijo pred GOSPODOM kakor vosek,
pred gospodarjem vse zemlje.
Nebesa oznanjajo njegovo pravičnost,
vsa ljudstva vidijo njegovo slavo.

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

Vsi častilci podob so osramočeni,
vsi, ki se hvalijo z ničevnostmi,
pred njim padajo na kolena vsi bogovi.
Sion to sliši in se veseli,
radujejo se hčere judovske
zaradi tvojih sodb, o GOSPOD.

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

Vi, ki ljubite GOSPODA, sovražite hudo!
Tisti, ki varuje življenje svojih zvestih,
jih bo rešil iz rok krivičnih.
Luč je vzšla pravičnemu,
za iskrene v srcu veselje.
Veselite se, pravični, v GOSPODU,
zahvaljujte se spominu njegove svetosti!

Odpev: Svoje oči obračamo k tebi, o Bog vseh. Usmili se nas in usliši naše molitve.

Pesem

(Med branjem pesmi dva udeleženca, ki držita neprižgane sveče, jih prižgeta ob osrednji sveči in tako se luč razširi po vsej cerkvi.)

Bralec 1: Večni, neustvarjeni Bog, Oče, Gospod vseh; usliši naše molitve, iskrene prošnje tistih, ki ti služijo. Od Očeta, ki je čudovita zarja, naj vzide in zasije nad nami vsemi sonce pravičnosti, prijazna in nežna luč. Duh, ki izhaja iz Očeta, izvir dobrega, napolni nas s svojo sijočo lučjo v tem jutru novega dne. Tri osebe v eni naravi, en Bog, vedno te izpovedujemo – Sveta Trojica. (sv. Nersess Milostljivi)

Veroizpoved

Voditelj: Obsijani smo z lučjo Kristusove modrosti, zato skupaj izpovejmo vero:

Vsi: **Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari.**

In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina Božjega; ki je iz Očeta rojen pred vsemi veki in je Bog od Boga, Luč od Luči, pravi Bog od pravega Boga; rojen, ne ustvarjen, enega bistva z Očetom, in je po njem vse ustvarjeno; ki je zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja prišel iz nebes.

In se je utelesil po Svetem Duhu iz Marije Device in postal človek. Bil je tudi križan za nas, pod Poncijem Pilatom je trpel in bil v grob položen.

In tretji dan je od mrtvih vstal, po pričevanju Pisma.

In je šel v nebesa, sedi na desnici Očetovi.

In bo spet prišel v slavi, soditi žive in mrtve; in njegovemu kraljestvu ne bo konca.

In v Svetega Duha, Gospoda, ki oživlja; ki izhaja iz Očeta in Sina; ki ga z Očetom in Sinom molimo in slavimo; ki je govoril po prerokih.

In v eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkev.

Priznavam en krst v odpuščanje grehov.

**In pričakujem vstajenja mrtvih in življenja v prihodnjem veku.
Amen.**

Sklepne molitve

Voditelj: Še in še v miru prosimo Gospoda. Slavimo vsemogočnega Boga, ki je izlil svojo luč na vse, kar biva. Naj zdaj še enkrat izlije svoje obilno usmiljenje na tiste, ki slavijo njegovo ime s pesmijo.

Vsemogočni Gospod, naš Bog, obudi nas k življenju in usmili se nas.

Vsi: Gospod, usmili se. Gospod, usmili se. Gospod, usmili se.

Voditelj: Milostljivi in vsemogočni Gospod Jezus Kristus, Božji Sin, ti si resnična luč, ki si pregnal temo greha, posvetil v naša srca in vanje položil veselje in upanje na tvoje večno kraljestvo.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Ljubeči Gospod, sprejmi molitve vseh svojih vernih otrok po vsem svetu, ki te kličejo z eno mislijo, z enim glasom in enim srcem. Po svojem ljubljenelem učencu Janezu si obljubil, da bomo, če bomo hodili v tvoji luči, v občestvu med seboj in tvoja dragocena kri nas bo očistila vsega greha. Nakloni nam to blagoslovljeno občestvo, o Odrešenik!

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Podari nam mir, o ljubeči Gospod, in odvzemi bič državljskih nemirov in nasilja z obličja zemlje. Spremeni srca vseh, ki se vojskujejo, in se dotakni ran vseh, ki jih je vojna prizadela. Tolaži vse vojne ujetnike in jih hitro pripelji domov. Naj luč tvoje ljubezni zasveti v vseh temnih kotičkih našega sveta in pospeši dan, ko bodo vsi ljudje lahko živeli v miru in pravičnosti.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: O, Gospod Jezus Kristus, Zavetje in Pribežališče, s sočutjem poglej na begunce po vsem svetu, ki trpijo zaradi razseljenosti in izgube domov. Nagni nas, da bomo živeli občestvo s teboj, z njimi in drug z drugim z dejanji gostoljubnosti in ljubeče pomoči.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: O Kristus, naš Odrešenik, prosimo te za ljudstvo Armenije in Gorskega Karabaha ter njihove rojake po vsem svetu, ki so se že zdavnaj obrnili k tvoji luči po oznanjevanju apostola Tadeja in čudežnem pričevanju svetega Gregorja Razsvetitelja.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Razsvetli z lučjo svoje pravičnosti in modrosti vsa svoja bitja. Naredi nas za otroke luči in otroke dneva, da bomo vedno živeli v tvojo čast in postali za ves svet tebe vredni svetilniki, ki širijo tvojo oživljajočo luč.

Vsi: Gospod, usmili se.

Voditelj: Kajti ti si naš Odrešenik in tebi gre slava, oblast in čast, zdaj in vedno in na veke vekov.

Vsi: Amen.

Pesem

Bralec 2: Kristus, ti si prava in milostna pot in živa resnica. Naše duše vodiš od zemlje do nebes. Jezus, vrata v življenje, pravi Bog, po tebi bomo prišli tja. Zdaj pa nas sprejmi k svojemu Očetu po svojem Svetem Duhu. (sv. Nerses Milostljivi).

Oče naš

Voditelj: Slavljen si, naš Gospod Jezus Kristus.

Vsi: Amen.

Vsi: Oče naš, ki si v nebesih... Tvoje je kraljestvo, tvoja je oblast in slava vekomaj.

Voditelj: Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, in ljubezen Boga Očeta in občestvo Svetega Duha naj bo vedno z vami.

Vsi: Amen.

DODATEK

TEOLOŠKI POGLED NA ARMENSKO APOSTOLSKO CERKEV

Uvod

Armensko apostolsko Cerkev priznavajo za eno najstarejših krščanskih skupnosti. Že skoraj dvatisoč let igra ključno vlogo pri oblikovanju duhovne in zgodovinske istovetnosti armenskega ljudstva. Ustanovljena je bila v začetku 4. stoletja, njene korenine pa segajo prav v apostolsko dobo. Ta častitljiva ustanova je več kot le verska organizacija, saj uteleša narodno trdoživost, kulturno dediščino in duhovno moč. Poleg tega, da je nudila duhovno vodstvo, je skrbno ohranjala armenska izročila, jezik in vrednote, še posebej v obdobjih težkih dogodkov in tuje nadvlade. Tudi v naših časih Cerkev še naprej služi Armencem kot izvir moči in tolažbe. Posebej to velja za izzive, kot sta konflikt v Nagornjem Karabahu in preseljevanju prebivalstva Artsakh. Danes Armenska Cerkev v imenu vseh Armencev po svetu stoji kot svetilnik vere, edinosti in trajnosti. Njena spoznanja bogatijo tudi svetovno krščansko skupnost.

Zgodovinski temelji

Začetki Armenske apostolske Cerkve imajo svoje korenine v učenju apostolov Tadeja in Bartolomeja (Jerneja), ki sta že v prvem stoletju v Armenijo prinesla evangelij. A krščanstvo se je razcvetelo šele pod vodstvom sv. Gregorja Razsvetitelja (Illuminator), prvega armenskega katolikosa (patriarha). Leta 301 je Armenija postala prva država, ki je sprejela krščanstvo kot državno vero pod kraljem Tiridatom III. Ta dogodek odlikuje Armenijo kot pionirja vere, že dolgo prej, preden je rimsko cesarstvo sprejelo krščanstvo.

Materni (matični) sedež svetega Ečmiadzina, ki se nahaja blizu Erevana, ima vlogo duhovnega in upravnega središča Armenske apostolske Cerkve. Sveta izročila pripovedujejo, da je sv. Gregor prejel nadnaravno videnje

Kristusa, ki se spušča z nebes in z zlatim kladivom udari po zemlji ter s tem označi mesto za prvo armensko katedralo. Na podlagi tega videnja je bila zgrajena ečmiadzinska stolnica, ena najstarejših cerkva na svetu, ki označuje trajno povezavo Armenske Cerkve z njenimi verniki. Materni sedež je bil stoletja žarišče duhovnosti in cerkvenega vodstva s tem, da je vodil vernike in ohranjal armensko krščansko dediščino.

Edinstveno izročilo in kulturna istovetnost

Armenska apostolska Cerkev je del vzhodnega (orientalnega) pravoslavnega izročila, ki ga označuje svojska teološka in liturgična praksa. Njene obrede so oblikovale tako starodavne krščanske navade in armenski kulturni vplivi in razodevajo globoko spoštovanje in duhovno globino. Božja liturgija in zakramenti Cerkve se obhajajo v klasični armenščini. Sestavljajo jih stoletja stari spevi, kajenje in bogato okrašena cerkvena oblačila. Vse to ustvarja razpoloženje, ki vernike povezuje s Cerkvijo prvih stoletij.

Armenska apostolska Cerkev se drži apostolskega nauka prvih treh vesoljnih cerkvenih zborov, apostolskega nauka o Sveti Trojici ter o polnosti Kristusovega božanstva in človeškosti (fullness of Christ's divinity and humanity). S tem se pridružuje širšemu orientalnemu pravoslavnemu občestvu. Cerkev veruje, da je Kristus trpel, bil križan, vstal tretji dan ter šel v nebesa; Cerkev pričakuje njegovo slavno vrnitev, ko bo sodil žive in mrtve. To kristološko učenje v globini oblikuje teološki diskurz Cerkve in je skozi zgodovino zaznamovalo njene ekumenske odnose. Armenci se v zakramentu krsta vnovič rodijo v Kristusu in so po zakramentu svetega obhajila in obhajanja evharistije deležni Božjega življenja. Cerkev priznava Svetega Duha, ki je navdihoval preroke in apostole. Sedaj še naprej navdihuje vernike in vodi Cerkev, ki je ena, sveta, vesoljna (universal) in apostolska. Cerkev podeljuje en krst in oznanja vstajenje mrtvih, večno sodbo in obljubo večnega življenja v nebeškem kraljestvu.

Poleg svojega duhovnega poslanstva je Cerkev sodelovala pri razvoju armenske kulture. Odločilno vlogo je imela pri iznajdbi armenske abecede (črkopisa) ter pri razcvetu armenske književnosti in umetnosti. Semkaj spada tudi monumentalni načrt prevajanja Svetega pisma v armenski jezik. V obdobjih tuje nadvlade s strani Arabcev, Mongolov, Perzijcev in Otomanov

je bila Cerkev varuhinja armenskega jezika, književnosti in umetnosti. Samostani so bili središča učenosti in kulture. Skrbno so ohranjali stare rokopise in gojili versko umetnost, ki izraža armensko krščansko istovetnost. Tudi pod sovjetskim ateizmom je Cerkev ohranjala mirno a trdoživo navzočnost in skrbela za duhovne in kulturne potrebe armenskega ljudstva.

Vloga Cerkve v življenju Armencev

Armenska apostolska Cerkev je skozi celotno razburkano zgodovino podpirala preživetje in trdoživost svojih vernikov. Bila je oporna točka trajnosti in trdnosti sredi preganjanj, nasilnih preseljevanj in genocida. V času armenskega genocida leta 1915 je Cerkev postala nekakšno svetišče za vse trpeče, delila jim je tolažbo in ohranjala upanje na svetlejšo prihodnost. Vsako leto obhaja spomin na ta tragični dogodek, počasti spomin na mučence in zahteva priznavanje in pravico.

V moderni Armeniji Cerkev ohranja pomemben vpliv na narodno življenje. Po razpadu Sovjetske zveze leta 1991 je Armenija doživljala verski preporod. Pri tem je Armenska apostolska Cerkev uveljavljala v družbi svojo osrednjo vlogo. Danes je vključena v socialne, vzgojne in karitativne pobude in rešuje vprašanja revščine, zdravstva in vzgoje. Poleg tega podpira armenske skupnosti v diaspori. Povezuje jih med seboj in skrbi, da se armenska izročila in vera ohranjajo živa po vsem svetu, kjer živijo Armenci.

Ekumenski odnosi in vključenost v svet

Armenska apostolska Cerkev se ponaša z bogato ekumensko tradicijo in si prizadeva graditi mostove z drugimi krščanskimi skupnostmi. Zadnja desetletja je vzpostavila dialog z različnimi denominacijami, s Katoliško Cerkvijo, z Vzhodnimi pravoslavnimi in s protestantskimi Cerkvami. Pri tem išče skupne prvine in hkrati ohranja svojo edinstveno dediščino. Lep zgled njene zavezanosti krščanski edinosti in medsebojnemu razumevanju sta njeno sodelovanje v Svetovnem svetu Cerkev in njeni odnosi z Vatikanom.

Njena zavezanost dialogu sega onkraj krščanstva in vključuje medverski dialog z drugimi religijami, npr. z islamom. Ti dialogi podpirajo mir in razumevanje na tem področju, ki ga zaznamujejo verska raznovrstnost in zgodovinske napetosti. V tem duhu je Armenska Cerkev prispevala k

svetovnim pogovorom o verski strpnosti, k ohranjanju stvarstva in socialni pravičnosti. Vse to je izraz njene privrženosti vrednotam ljubezni, sočutja in spoštovanja v zapletenem svetu.

EKUMENSKI POLOŽAJ V ARMENIJI V ZADNJIH 30 LETIH

Uvod

Razpad Sovjetske zveze leta 1991 je za Armenijo pomenil pomembno prelomnico, ki je vodila k preporodu njene verske in kulturne identitete. V zadnjih treh desetletjih je ekumenska pokrajina v Armeniji doživela opazne preobrazbe: oživitev Armenske apostolske Cerkve, nastanek novih krščanskih denominacij in prizadevanja za medversko sodelovanje.

Preporod Armenske apostolske Cerkve

Armenska apostolska Cerkev, ena najstarejših krščanskih Cerkev na svetu, je po koncu sovjetskega ateizma doživela preporod. V sovjetskem obdobju so bile verske dejavnosti strogo omejene, številne cerkve so preuredili za druge namene ali pa so propadale. Vnovič najdena verska svoboda je Cerkvi omogočila, da je spet prevzela svojo vlogo temelja armenske identitete in duhovnosti.

Oživitev se je začela z obnovo cerkvenih nepremičnin in ponovnim odprtjem semenšč. Ta prizadevanja je vodil materni (matični) škofovski sedež svetega Ečmiadzina, ki je duhovni in upravni sedež Armenske apostolske Cerkve. Cerkev se je osredotočila na vzgojo duhovnikov, spodbujala je versko vzgojo in obnovo liturgičnih tradicij, ki so bile desetletja zatirane.

Pojav novih krščanskih denominacij

Po razpadu sovjetske oblasti je Armenija doživela pojavljanje različnih krščanskih denominacij in verskih gibanj. Evangelikalne (evangelical) in druge protestantske Cerkve, ki so prej delovale tajno, so začele ustanavljati formalna občestva (župnije) in graditi bogoslužne prostore. Okrepila se je tudi Armenska evangeličanska Cerkev, katere korenine segajo v 19. stoletje. Tudi binkoštna in karizmatična gibanja so postala privlačna, zlasti med mlajšimi Armenci, ki so iskali sodobne oblike bogočastja. Te denominacije

so uvedle nove teološke poglede in bogoslužne prakse, kar je prispevalo k verski raznolikosti v državi. V zadnjih 15 letih je bil ustanovljen poseben odbor, ki razpravlja o različnih vidikih sodelovanja med Armensko apostolsko in Armensko evangeličansko Cerkvijo. Področja sodelovanja se nanašajo zgolj na socialno in diakonsko poslanstvo Cerkve v Armeniji.

Življenje drugih verskih manjšin v Armeniji

Asirci, ki jih je po popisu prebivalstva iz leta 2011 približno 2500 do 3000, so tretja največja etnična manjšina v Armeniji, takoj za Jazidi in Rusi. Manjša skupnost Asircev pripada Kaldejski katoliški Cerkvi, v glavnem pa so pripadniki Asirske Cerkve Vzhoda. Največji del asirskega prebivalstva je omejen na vasi Verin Dvin in Dimitrov v pokrajini Ararat, Arzni v regiji Kotayk in Nor Artagers v regiji Armavir. Odnose med armenskim in asirskim ljudstvom že dolgo zaznamujeta toplina in prijateljstvo, ki temeljita na skupni zgodovini in skupnih tragedijah, vključno z genocidi, ki jih je otomanska Turčija zagrešila med prvo svetovno vojno. Asirci ohranjajo tudi svojo posebno kulturno navzočnost v Armeniji s štirimi javnimi šolami, kjer se poučuje njihov jezik, neoaramejščina. Poleg tega je asirska skupnost zastopana v armenskem parlamentu. Odnosi med Armensko apostolsko Cerkvijo in Asirsko Cerkvijo Vzhoda so prav tako bratski. To je poudaril uradni obisk katolikosa-patriarha Mar Awe III. v Armeniji leta 2021, med katerim se je srečal s Karekinom II., katolikosom vseh Armencev.

Medverski dialog in ekumenska prizadevanja

V zadnjih treh desetletjih smo bili priče usklajenim prizadevanjem v prid medverskega dialoga in ekumenskega sodelovanja v Armeniji. Armenska apostolska Cerkev sicer ohranja svoje prvenstveno mesto, a sodeluje z drugimi Cerkvami, kot sta Katoliška in Evangeličanska Cerkev, pri Svetopisemski družbi, pri dobrodelni fundaciji Okrogla miza Ekumenskega sveta Cerkev itd.

Od leta 2010 Armenska apostolska Cerkev in Iranska organizacija za islamsko kulturo in komunikacijo vodita dejaven dialog o vprašanjih ekologije in verske strpnosti. Sodelovanje se je okrepilo z obiskom Mohameda Mehdiya Imanipourja, vodje Iranske organizacije za islamsko kulturo in

komunikacijo, na sedežu svetega Ečmiadzina in z uradnim srečanjem z Njegovo svetostjo Karekinom II.

Izzivi in priložnosti

Kljub doseženemu napredku se ekumenska pokrajina v Armeniji sooča s številnimi izzivi. Širjenje razkristjanjenja (sekularizma) in materializma v sodobni armenski družbi predstavlja dodaten izziv za vse verske institucije. Ti izzivi so hkrati priložnosti za nadaljnje ekumensko sodelovanje. Skupna zgodovina preganjanja in boja za preživetje pod sovjetsko oblastjo daje podlago krščanskim skupnostim, da se še močneje povežejo med seboj. Naraščajoče zanimanje za ohranjanje armenske kulturne in verske dediščine ustvarja o platformo za sodelovanje pri različnih pobudah.

Sklep

Ekumenske razmere v Armeniji v zadnjih 30 letih odražajo dinamično in razvijajočo se versko pokrajino. Oživitev Armenske apostolske Cerkve in pojav novih krščanskih denominacij sta oblikovala duhovno in kulturno identiteto dežele. Medtem ko se Armenija še naprej spoprijema s kompleksnostjo sodobnega sveta, bo duh ekumenizma igral odločilno vlogo pri spodbujanju harmonične in vključujoče družbe.

MOLITEV ZA EDINOST

Gospod Jezus, na večer, preden si umrl za nas, si molil,
da bi bili vsi Tvoji učenci popolnoma eno,
kakor Ti v Očetu in Oče v Tebi.

Daj, da bomo živo začutili,
kako velika nezvestoba do Tebe je naša razdeljenost.

Daj nam iskrenosti, da bomo priznali in obžalovali
ravnodušnost, nezaupanje in medsebojno nenaklonjenost,
ki se morda skrivajo v nas.

Daj nam poguma, da bomo vse to izkoreninili.

Nakloni nam, da se vsi zedinimo v Tebi,
da bi se iz naših src in ustnic neprestano dvigala
Tvoja molitev za edinost kristjanov, kakršno Ti hočeš.

V tebi, ki si popolna Ljubezen, naj najdemo Pot,
ki vodi do edinosti v poslušnosti Tvoji Ljubezni in Resnici.
Amen.

MOLITEV,

ki so jo slovenski škofje potrdili za člane Apostolstva sv. Cirila in Metoda:

O Bog, ki si nas po svetih bratih Cirilu in Metodu poklical
k edinosti vere, zedini vse kristjane v svoji sveti Cerkvi.
Naj bomo v češčenju troedinega Boga vsi narodi na zemlji
združeni, kakor so združeni Božji izvoljenci v nebesih.
To te prosimo po zasluženju Jezusa Kristusa, po priprošnji
prečiste Device Marije, sv. Cirila in Metoda, sv. Leopolda
Mandića in vseh svetnikov. Amen.

Oče naš... Zdrava Marija... Slava Očetu...

Sveta Devica Marija, prosi za nas!

Sveta brata Ciril in Metod, prosita za nas!

Blaženi Anton Martin Slomšek, prosi za nas!